

**Spremljanje in ocenjevanje izvajanja Nacionalnega programa aktivnosti
Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010**

*Urban Boljka, Mateja Nagode, Simona Smolej, Vid Žiberna, Polonca Jakob Krejan,
Tamara Narat*

Ljubljana, oktober 2011

Naročnik: **MDDSZ, Direktorat za socialne zadeve**
Kotnikova 5
1000 Ljubljana

Skrbnik naloge pri naročniku: Danica Ošlaj

Št. pogodbe: 4103-205/2009, 4103-295/2010

Izvajalec: **Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo**
Rimska 8
1000 Ljubljana

Skrbnica naloge pri izvajalcu: Dr. Urban Boljka

Naslov poročila: Spremljanje in ocenjevanje izvajanja Nacionalnega programa aktivnosti Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010

Avtorji poročila (po abecednem vrstnem redu): Dr. Urban Boljka, uni. dipl. soc.
Polonca Jakob Krejan, uni. dipl. soc. del.
Mateja Nagode, uni. dipl. soc.
Tamara Narat, uni. dipl. soc.
Mag. Simona Smolej, uni. dipl. soc. del.
Vid Žiberna, uni. dipl. komunik.

Št. delovnega poročila IRSSV 1/2011

Datum izdaje poročila: 21. 10. 2011

Izdaja: 02

Kopije: Skrbnik naloge na MDDSZ (1x tiskana verzija)
Skrbnica pogodbe na MDDSZ (1x tiskana verzija)
Arhiv IRSSV (1x)
Prosti izvodi z dovoljenjem naročnika.

Odgovorna oseba: Mag. Barbara Kobal Tomc, direktorica IRSSV

Seznam najpogosteje uporabljenih kratic in okrajšav

ALTRA	Društvo ALTRA odbor za novosti na področju duševnega zdravja
CATV	Zavod kableske televizije NHM Sevnica
CDZA	Center društvo za avtizem
CVNOS	Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij
EL 2010	Evropsko leto proti revščini in socialni izključenosti 2010
ESS	Ekonomsko-socialni svet
EU	Evropska unija
FSD	Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani
IRSSV	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
JSKD	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Območna izpostava Ljubljana
JSS	Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana
KRALJI ULICE	Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MHE	Mental Health Europe
MK	Mladinska knjiga
MOL	Mestna občina Ljubljana
MŠŠ	Ministrstvo za šolstvo in šport
NPK	Nacionalne poklicne kvalifikacije
PF	Pedagoška fakulteta s projektom Konferenca o socialni izključenosti, revščini in brezdomstvu – razvoj predloga nacionalne strategije na področju brezdomstva.
RS	Republika Slovenija
RTV	Radio televizija Slovenija
SLO1	Program 1 televizije Slovenija
STA	Slovenska tiskovna agencija
ŠENT1	Šent –Slovensko združenje za duševno zdravje, PROJEKT: Dobim dobim
ŠENT2	Šent –Slovensko združenje za duševno zdravje, PROJEKT: Z igro nad stigmo
VAL 202	Program 2 radia Slovenija
ZRP Pomelaj	Pomelaj, zadruga za razvoj podeželja, z.o.o
ZRŠ	Zavod Radio študent
ZZV	Zavod za zdravstveno varstvo

Uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

Besedilo ni lektorirano.

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	5
2. EVALVACIJA PROJEKTOV, KI SO BILI IZBRANI NA RAZPISU MDDSZ	11
2.1. VLOŽKI	12
2.2. PRODUKTI	17
2.3. IZIDI	33
2.4. SKLEP	44
3. REZULTATI SPLETNE ANKETE O POZNAVANJU EL 2010.....	46
3.1. SOCIODEMOGRAFIJA – OPIS VZORCA.....	47
3.2. O REVŠČINI IN SOCIALNI IZKLUČENOSTI NASPLOH	50
3.3. EVROPSKO LETO BOJA PROTI REVŠČINI IN SOCIALNI IZKLUČENOSTI (2010)	55
3.4. SKLEP	65
4. OCENA EL 2010 S STRANI AMBASADORJEV	67
4.1. SPLOŠNA OCENA EL 2010 IN VLOGE AMBASADORJEV V NJEM.....	67
4.2. OCENA MEDIJSKE POKRITOSTI EL 2010.....	70
4.3. OCENA USPEŠNOSTI EL 2010 GLEDE NA ZASTAVLJENE CILJE LETA	71
4.4. OCENA USTREZNOSTI IZBIRE CILJNIH SKUPIN IN NJHOVO VKLJUČEVANJE V EL 2010	73
4.5. SKLEP	76
5. ZAKLJUČKI	78
6. LITERATURA IN VIRI	81

KAZALO SLIK

Slika 1: Opis vzorca	48
Slika 2: Če gledate v celoti na svoje življenje (zaposlitev, stanovanjski pogoji, preživljanje prostega časa, odnos z bližnjimi in okoljem, zdravje, izobrazba...) kako zadovoljni ste z življenjem, ki ga živite?.....	49
Slika 3: Kako pa ste zadovoljni z vašim materialnim standardom (dohodek, premoženje)?	49
Slika 4: Ali se je, po vašem mnenju, revščina v zadnji desetih letih v Sloveniji... ..	50
Slika 5: Obstaja več razlogov, zaradi katerih se lahko oseba znajde v revščini. Prosimo vas, da na lestvici od 1, ki pomeni sploh se ne strinjam do 5, ki pomeni popolnoma se strinjam, ocenite, v kolikšni meri se strinjate s spodaj navedenimi razlogi, da se oseba znajde v revščini.....	51
Slika 6: V Sloveniji različne institucije delujejo v smeri zmanjševanja revščine in socialne izključenosti. Prosimo vas, da na lestvici od 1, ki pomeni sploh ne zaupam do 5, ki pomeni popolnoma zaupam, ocenite, v kolikšni meri vi osebno zaupate navedeni institucijam.....	52
Slika 7: V kolikšni meri lahko na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti pripomorejo vladni ukrepi?	53
Slika 8: Spodaj je naštetih nekaj strategij, ki bi lahko pripomogle k zmanjševanju revščine in socialne izključenosti v Sloveniji. Prosimo vas, da na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh ni pomembno, 5 pa zelo je pomembno, ocenite kako pomembna je posamezna strategija.....	54
Slika 9: Ali ste vedeli, da je Evropska unija leto 2010 razglasila za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti?	55
Slika 10: Kje oziroma od koga ste izvedeli, da je bilo leto 2010 razglašeno za evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti?	56
Slika 11: Ali se vam zdi izbor te teme za letošnje leto primeren?	56

Slika 12: Ali ste se udeležili katerega izmed dogodkov, ki jih Sloveniji v okviru tega organizirajo različne organizacije (srečanja, prireditve, okrogle mize, delavnice ipd.)?	57
Slika 13: Ali bi se udeležili katerega izmed dogodkov, če bi zanj vedeli?	58
Slika 14: V nadaljevanju je predstavljenih nekaj trditev, ki se nanašajo na namen Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti v Sloveniji. Prosim vas, da na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh ni pomembno, 5 pa zelo je pomembno, ocenite, v kolikšni meri se vam zdijo posamezni nameni pomembni.	59
Slika 15: Dendrogram	60
Slika 16: Pomembnost strategij (trditev) glede na skupine	61
Slika 17: Ali lahko izbrane aktivnosti (srečanja in prireditve, informacijska, promocijska in izobraževalna kampanja ter raziskave) ob evropskem letu resnično pripomorejo k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti? Ocena na lestvici od 1, ki pomeni ne, 2 v glavnem ne, 3 srednje, 4 v glavnem da in 5, ki pomeni da	62
Slika 18: Letu boja proti revščini in socialni izključenosti so se kot ambasadorji pridružili nekateri znani Slovenci. Kateri izmed spodaj naštetih so po vašem mnenju ambasadorji evropskega leta?	63
Slika 19: Poznavanje ambasadorjev	64

1. UVOD

Boj proti revščini in socialni izključenosti je ena od ključnih zavez Evropske unije in njenih držav članic, zato je obstoječa stopnja revščine in socialne izključenosti v EU še toliko bolj nesprejemljiva (Evropski parlament in Svet 2008).

V skladu s temi ugotovitvami je bilo leto 2010 razglašeno za evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti (v nadaljevanju EL 2010). Osnovni namen EL 2010 je »skozi različne aktivnosti in na različne načine dvigniti zavedanje o različnih dimenzijah in vidikih problema revščine in socialne izključenosti ter obnoviti politično zavezo vseh ključnih akterjev (ne samo držav, čeprav teh v prvi vrsti) za boj proti revščini in socialni izključenosti« (MDDSZ 2009). Zato je MDDSZ kot nosilec in koordinator ukrepov in politik za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti in reprezentativno nacionalno telo za izvedbo EL 2010 v Sloveniji k sodelovanju »pozvalo vse deležnike, ki lahko s svojimi politikami in ukrepi prispevajo k zmanjševanju revščine in socialne izključenosti, k blažitvi stisk ljudi, ki se znajdejo v revščini in k ozaveščanju širše javnosti« (MDDSZ 2009).

Cilje EL 2010 v Sloveniji lahko strnemo v naslednje sklope:

1. Ozaveščanje, informiranje, spreminjanje miselnosti in vedenja, iskanje novih rešitev.
2. Seznanjanje najbolj ranljivih skupin z možnostmi za premostitev in izhod iz stisk.
3. Večanje pomena in razvijanje različnih oblik solidarnosti in prostovoljstva (MDDSZ 2009).

Ciljne skupine, ki naj bi jih aktivnosti EL 2010 dosegle, pa so bile opredeljene kot:

1. osebe z zelo nizkimi dohodki, pri katerih je običajno prisotna visoka stopnja tveganja revščine in katerih preživetje je pogosto odvisno od socialnih transferjev (dolgotrajno brezposelni, mladi brezposelni do 24 let, enostarševske družine, starejše samske osebe),
2. »revni zaposleni«: osebe, ki sicer delajo, vendar zaradi nizkih in/ali neizplačanih dohodkov posledično živijo pod pragom tveganja revščine,
3. delavci migranti in njihovi družinski člani,

4. otroci, pri katerih je zaradi revščine ali socialne izključenosti ogrožen njihov telesni duševni/čustveni in socialni razvoj,
5. starejše osebe, ki so zaradi revščine, zdravstvenih ali drugih razlogov odvisne od pomoči drugih,
6. invalidi ter osebe s težavami v duševnem zdravju,
7. brezdomci, osebe s težavami zaradi odvisnosti, Romi, žrtve nasilja,
8. osipniki

(MDDSZ, Nacionalni program aktivnosti in prednostnih nalog Republike Slovenije Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010).

Inštitut RS za socialno varstvo (v nadaljevanju IRSSV) je spremljal uresničevanje Nacionalnega programa aktivnosti EL 2010 v Sloveniji. Pri tem smo poudarek dali evalvaciji tistih srečanj, prireditev in drugih aktivnostih, ki so se izvajale v okviru projektov, ki so bili izbrani na javnem razpisu MDDSZ za sofinanciranje aktivnosti v okviru ciljev in vodilnih načel EL 2010. Projekti, ki so del evalvacije IRSSV so:

1. Društvo ALTRA odbor za novosti na področju duševnega zdravja s projektom »TO SE LAHKO ZGODI TUDI VAM!«,¹
2. Center društvo za avtizem s projektom Posamezniki z avtizmom v Sloveniji – na poti v ali iz revščine in socialne izključenosti?,²
3. ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje s projektom »DOBIM-DOBIM«,³
4. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti - Območna izpostava Ljubljana s projektom Literarni natečaj na temo: Leto 2010 – Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti),⁴
5. ZAVOD RADIO ŠTUDENT s projektom Romski informacijski center 2010 – podpora Radia Študent pri vzpostavitvi in začetku delovanja,⁵
6. Zadruga za razvoj podeželja Pomelaj s projektom Podeželje - moja priložnost⁶,

¹ V nadaljevanju ALTRA.

² V nadaljevanju CDZA.

³ V nadaljevanju ŠENT1.

⁴ V nadaljevanju JSKD.

⁵ V nadaljevanju ZRŠ.

⁶ V nadaljevanju POMELAJ.

7. ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje s projektom »Z IGRO NAD STIGMO«⁷,
8. Univerza v Ljubljani; Fakulteta za socialno delo s 4. kongresom socialnega dela z naslovom Od revščine in socialne izključenosti k socialni pravičnosti, enakosti in solidarnosti⁸,
9. Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice s projektom Razvoj projekta Univerze pod zvezdami po socialno-pedagoškem modelu H. S. Kofoeda - izobraževalne in ustvarjalne dejavnosti za socialno izključene⁹,
10. Univerza v Ljubljani; Pedagoška fakulteta s projektom Konferenca o socialni izključenosti, revščini in brezdomstvu – razvoj predloga nacionalne strategije na področju brezdomstva.¹⁰

Naloga »**Spremljanje in ocenjevanje izvajanja Nacionalnega programa aktivnosti Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010**« pa ne vključuje le evalvacije prej navedenih (so)financiranih projektov, ampak skuša pridobiti tudi uvid drugih, za uspešno izvedbo EL 2010, pomembnih deležnikov. Zato struktura naloge sledi trem različnim ravnam, ki predstavljajo tri različne vrste deležnikov EL 2010:

1. evalvacija projektov (navedeni zgoraj), ki so bili izbrani na razpisu MDDSZ (*deležnik: izvajalci*),
2. ugotovitve spletne ankete o poznavanju EL 2010 in zaznavah revščine in socialne izključenosti (*deležnik: splošna javnost*),
3. intervjuji z ambasadorji EL 2010 (*deležnik: ambasadorji*).

Večravska zasnova evalvacije je pomembna z vidika zagotovitve pluralnosti mnenj, stališč in razumevanj EL 2010 s strani deležnikov z različno stopnjo vključenosti v EL 2010 in različnimi perspektivami, s čimer bomo zagotovili celostni pristop k evalvaciji EL 2010. Poleg tega je vključitev teh treh deležnikov v evalvacijo pomembna zaradi izboljšanja možnosti za uspešno preverjanje doseganja ciljev EL 2010.

⁷ V nadaljevanju ŠENT2.

⁸ V nadaljevanju FSD.

⁹ V nadaljevanju KRALJI ULICE.

¹⁰ V nadaljevanju PF.

Posamična evalvacija projektov, ki so bili izbrani na razpisu MDDSZ

Na tej ravni smo izvedli **procesno evalvacijo**. Namen procesne evalvacije je, da pokaže v kolikšni meri so bili izbrani projekti izvedeni glede na zastavljene smernice in lastne cilje (Stufflebeam in Shinkfield 2007). S tega vidika se procesna evalvacija ne ukvarja z merjenjem dolgoročnih vplivov in učinkov, ki naj bi jih projekti imeli, ampak se osredotoča na sistematično analizo predvidenih elementov v zasnovi projektov.

Kot del procesne evalvacije zato ocenjujemo ustreznost te zasnove za vsak projekt posebej. To nam namreč omogoča poenostavljen sistemski uvid v zaporedje izvedenih aktivnosti določenega projekta, ki natančno opisujejo značilnosti procesa, ki naj bi v končni fazi prispeval k uresničitvi ciljev projekta. V ta namen identificiramo ključne elemente vsakega projekta:

1. cilje,
2. vire in investicije v projekt (financiranje, kadrovske viri),
3. produkte (doseganje ciljnih skupin EL 2010, izvedba načrtovanih aktivnosti, medijska in 'politična' pokritost aktivnosti),
4. izide projektov (doseganje ciljev in zaznavanje kratkoročnih učinkov, ocena aktivnosti, rezultati morebitne samoevalvacije).

Predvidene metode, ki jih v ta namen uporabljamo, so:

- analiza razpisne dokumentacije,
- analiza prijav in končnih poročil izvajalcev ter samoevalvacijskih poročil izvajalcev,
- obiskovanje prireditev in drugih aktivnosti (beleženje splošnih vtisov in komentarjev evalvatorjev glede na vnaprej oblikovane kriterije).

Na tej ravni evalvacije želimo ugotoviti, ali so bile aktivnosti in dogodki izvedeni v skladu z načrtom izvedbe, ali so bile dosežene ciljne skupine posamičnih projektov in ciljne skupine EL 2010, ali so projekti dosegli načrtovane cilje in kratkoročne izide in ali so se pri sami izvedbi pojavljale ovire. Problem, ki se pojavlja na tej ravni evalvacije, je povezan z raznolikostjo projektov, zaradi česar jih je med seboj težko primerjati. S tega

vidika nam bo analiza implementacije projektov služila bolj za pridobitev splošne uspešnosti projektov skupaj in ne za izpostavljanje razlik med njimi.

Spletna anketa o poznavanju EL 2010 in zaznavah revščine in socialne izključenosti

Poleg procesne evalvacije posamičnih projektov nas je zanimal tudi vtis širše javnosti glede uspešnosti in prepoznavnosti EL 2010. V ta namen smo na spletnem mestu IRSSV v letu 2010 dvakrat objavili spletno anketo na temo poznavanja EL 2010 in zaznavah revščine in socialne izključenosti, in sicer prvič v juniju 2010 ter drugič v začetku novembra 2010. Poleg objave na naši spletni strani smo za objavo in promocijo ankete prosili tudi druge organizacije, ki delujejo na področju socialnega varstva ali odnosov z javnostmi in nekatere, kot so Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, CNVOS, Formitas, so se na prošnjo pozitivno odzvale. K izpolnitvi ankete smo povabili tudi člane naših socialnih omrežij in njihove prijatelje in znance (preko elektronske pošte in preko socialnega omrežja 'Facebook').

Cilj spletne ankete je bil, da se z upoštevanjem časovne distance, s ključnim mejnikom mednarodnega dne boja proti revščini (17. oktober), ugotovi morebiten vpliv aktivnosti in dogodkov EL 2010 na samo poznavanje EL 2010 kot tudi na zaznave revščine in socialne izključenosti.

Intervjuji z ambasadorji EL 2010

Intervjuji z ambasadorji predstavljajo tretjo raven evalvacije. Ambasadorji imajo kot deležniki, ki jih lahko definiramo kot '*insiderje*', ki pa niso neposredno vključeni v organizacijo ali izvajanje EL 2010, specifičen pogled nanj. S tega vidika je namen intervjujev pridobiti vpogled v primerjavo med pričakovanji ambasadorjev do EL 2010 in njihovimi izkušnjami v praksi v okviru tega leta, identificirati razloge za njihov pristop k EL 2010, osvetliti pri katerih aktivnosti so sodelovali, oceniti zaznavo možnosti vplivanja, njihovo zadovoljstvo s potekom EL 2010 ipd. Za te namene smo opravili skupinski intervju z naslednjimi ambasadorji: Failo Pašić Bišić, Robertom Friškovcem in Nežo Prah. Individualne intervjuje pa smo opravili z Zlatanom Čordićem Zlatkom,

Antonom Osredkarjem in Gabi Čačinovič Vogrinčič. Preostali ambasadorji se vabilu na intervju niso odzvali. Mia Žnidarič, ker v EL 2010 zaradi moževе bolezni skoraj ni sodelovala, Mateja Pintar zaradi bolezni in drugih obveznosti, Franci Rogač pa je sodelovanje odklonil zaradi svoje razočaranosti nad EL 2010.

S kombinacijo opisanih metod zagotavljamo vpogled v EL 2010 z vidika različnih deležnikov (uporabniki, udeleženci, izvajalci, javnost), kar prispeva k celostni in učinkoviti evalvaciji.

2. EVALVACIJA PROJEKTOV, KI SO BILI IZBRANI NA RAZPISU MDDSZ

V tem poglavju predstavljamo analizo implementacije aktivnosti vseh desetih (so)financiranih projektov, ki jih je v okviru EL 2010 finančno podprlo MDDSZ. Analiza je nastala na podlagi obiskovanja aktivnosti, razpisne dokumentacije in končnih poročil MDDSZ-ju, ki so jih pripravili izvajalci projekta, in ki niso nastali po vnaprej dogovorjenem obrazcu. Vsak izvajalec je tako sam izbral strukturo končnega poročila. Tudi zato smo izvajalce zaprosili še za dodatna pojasnila in podatke, na kar so se tudi odzvali.

Za vsak posamezen projekt najprej predstavimo osnovne podatke, nato podatke o financiranju in kadrovske strukturi, sledijo produkti projekta, ki jih obravnavamo glede na doseganje ciljnih skupin, načrtovanje aktivnosti in udeležbo ter glede na medijsko in politično pokritost. Na koncu predstavimo še izide projekta, ki jih obravnavamo s treh vidikov, in sicer z vidika doseganja ciljev in zaznavanja kratkoročnih učinkov, ocen in rezultatov samoevalvacije.

Projekti, sofinancirani v okviru EL 2010

Kratica	Naziv prijavitelja	Naziv projekta	Projekt sodi v SKLOP 1 ¹¹ ali SKLOP 2 ¹²
FSD	UL, Fakulteta za socialno delo	4. kongres socialnega dela - Od revščine in socialne izključenosti k enakosti, socialni pravičnosti in solidarnosti	SKLOP 1
CDZA	Center društvo za avtizem	Posamezniki z avtizmom v Sloveniji – na poti v ali iz revščine in socialne izključenosti?	SKLOP 1
ZRŠ	Zavod Radio študent	Romski informacijski center 2010 – podpora radia Študent pri vzpostavitvi in začetku delovanja	SKLOP 2

¹¹ Srečanja in prireditve, povezane s cilji in načeli EL 2010 in organizirane s strani neprofitnih organizacij.

¹² Aktivnosti neprofitnih organizacij: dogodki, ki bodo širili cilje in načela EL 2010, vključno s pripravo natečajev in drugih ustvarjalnih dogodkov, zlasti na področju športa in kulture.

Kratica	Naziv prijavitelja	Naziv projekta	Projekt sodi v SKLOP 1 ¹¹ ali SKLOP 2 ¹²
ALTRA	Društvo ALTRA odbor za novosti na področju duševnega zdravja	TO SE LAHKO ZGODI TUDI VAM!	SKLOP 1
ŠENT1	Šent –Slovensko združenje za duševno zdravje	Dobim dobim	SKLOP 1
ŠENT2	Šent –Slovensko združenje za duševno zdravje	Z igro nad stigmo	SKLOP 2
JSKD	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Območna izpostava Ljubljana	Literarni natečaj na temo: Leto 2010 – Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti	SKLOP 2
KRALJI ULICE	Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	Razvoj projekta Univerze pod zvezdami po socialno pedagoškem modelu H.S. Kofoeda – izobraževalne in ustvarjalne dejavnosti za socialno izključene	SKLOP 2
POMELAJ	ZRP Pomelaj, z.o.o.	Podeželje - moja priložnost	SKLOP 2

2.1. Vložki

FINANCIRANJE

Kratica	Naziv projekta	Sredstva pridobljena na JR MDDSZ ¹³		Drugi sofinancerji		Skupaj	
		EUR	%	EUR	%	EUR	%
FSD	4. kongres socialnega dela - Od revščine in	12.491,82	36,04	ARRS 914,00	2,64	34.664,24	100

¹³ Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti v okviru ciljev in vodilnih načel Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010.

Kratica	Naziv projekta	Sredstva pridobljena na JR MDDSZ ¹³		Drugi sofinancerji		Skupaj	
		EUR	%	EUR	%	EUR	%
	socialne izključenosti k enakosti, socialni pravičnosti in solidarnosti			kotizacije 21.258,42	61,32		
CDZA	Posamezniki z avtizmom v Sloveniji – na poti v ali iz revščine in socialne izključenosti?	11.602,25	31,41	25.331,66	68,59	36.933,91	100
ZRŠ	Romski informacijski center 2010 – podpora radia Študent pri vzpostavitvi in začetku delovanja	14.000,00	100	0	0	14.000,00	100
ALTRA	To se lahko zgodi tudi vam!	14.607,58	100	0	0	14.607,58	100
ŠENT1 ¹⁴	Dobim dobim	15.000,00	76	4.736,84	24	19.736,84	100
ŠENT2 ¹⁵	Z igro nad stigmo	14.000,00	80	3.500,00	20	17.500	100
JSKD	Literarni natečaj na temo: Leto 2010 –	5.000,00	100	0	0	5.000,00	100

¹⁴ Tri četrtine sredstev je prejel od MDDSZ (približno 76 % - 15.000,00 EUR), približno 24 % sredstev (približno 4.736,84 EUR) pa od drugih financerjev (SKUP – Skupnost privatnih zavodov, razne donacije – npr. donacija najema dvorane – GZS, občina Pivka, občina Jesenice; donacije pogostitve ipd. – točne vrednosti ne navajajo).

¹⁵ Projekt je 80 % sredstev prejel od MDDSZ (približno 14.000,00 €), približno 20 % sredstev (približno 3.500 %) pa od drugih financerjev (različne donacije: nastopajoči na prireditvah, pogostitev (hrana in pijača), brezplačni najem prostora – točne vrednosti ne navajajo).

Kratica	Naziv projekta	Sredstva pridobljena na JR MDDSZ ¹³		Drugi sofinancerji		Skupaj	
		EUR	%	EUR	%	EUR	%
	Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti						
KRALJI ULICE	Razvoj projekta Univerze pod zvezdami po socialno pedagoškem modelu H.S. Kofoeda – izobraževalne in ustvarjalne dejavnosti za socialno izključene	7.000,00	50	6.943,96	50	13.943,96	100
POMELAJ	Podeželje-moja priložnost	10.000,00	100	0	0	10.000,00	100

Iz tabele je razvidno, da so bili izbrani projekti pri njihovi izvedbi sicer v večini odvisni od sredstev, ki so jim bila podeljena na razpisu za EL 2010 s strani MDDSZ, vendar pa so nekateri uspeli pridobiti sredstva tudi drugje. To kaže na določeno potrebo po več sredstvih, ki bi jih organizacije potrebovale za izvajanje predvidenih aktivnosti znotraj EL 2010, in na sposobnost določenih organizacij, da si ta dodatni finančni vir tudi same zagotovijo.

IZVAJALCI – KADROVSKA STRUKTURA

Kratica projekta	Zaposleni na projektu		Plačani izvajalci projekta, ki na projektu niso bili zaposleni		Prostovoljci		Skupno število vseh ur opravljenih na projektu
	število	Število opravljenih ur na projektu skupaj	število	Število opravljenih ur na projektu skupaj	število	Število opravljenih ur na projektu skupaj	
FSD	1	896	11	134	9	50	1080
CDZA	3	1008	5	340	2	90	1438
ZRŠ	5	558	21	najmanj 260	0	0	818
ALTRA	1	504	6	np ¹⁶	33	560	1064
ŠENT1	4	459	14	np	10	275	734
ŠENT2	3	499	7	np	34	950	1449
JSKD	4	np	4	190	4	62	252
KRALJI ULICE	1	326	4	263	12	220	809
POMELAJ	3	720	3	100	4	80	900
SKUPAJ	25	4970	75	1287	108	2287	8544

¹⁶ Ni podatka za točno število opravljenih ur, saj so bile z izvajalci sklenjene podjemne in avtorske pogodbe, iz katerih število opravljenih ur ni razvidno. Zato so izračunane vsote okvirne. **Dejansko število opravljenih ur je višje od prikazanega.**

Iz tabele je razvidno, da so izvajalci projektov, izbranih na razpisu MDDSZ, z vidika redno zaposlenih v organizaciji, ki so sodelovali pri izvedbi aktivnosti, opravili v povprečju 621 ur 15 minut. Pri opravljenem številu ur se pojavljajo precejšne razlike, kar lahko pripišemo različnemu obsegu aktivnosti in raznolikosti projektov. Pomembne razlike se pojavijo tudi pri plačanih izvajalcih, ki na projektu niso bili zaposleni. Teh je bilo skupaj 75 (največ jih je sodelovalo pri projektu ZRŠ in sicer 21, najmanj pa pri projektu Pomelaj in sicer 3), število ur, ki so jih opravili pa je težko določiti, saj so bili z njimi sklenjene avtorske pogodbe, ki ne predvidevajo števila opravljenih ur, ampak zgolj opravljeno delo. Povprečje ur v projektih, ki so ure navedli, pa je bilo 214 ur 30 minut.

Še večje razlike se pojavijo pri delu, ki so ga za namene izvedbe projektov opravili prostovoljci. Pri projektih je sodelovalo 108 prostovoljcev, ki so skupaj opravili kar 2287 ur. Tu izstopata projekta Altre in pa Šenta2, prvi z vključitvijo 33 prostovoljcev, ki so opravili 560 ur dela, drugi pa z vključitvijo 34 prostovoljcev, ki so opravili kar 950 ur dela. To po eni strani kaže na morebitno potrebo po pridobitvi več sredstev, s katerimi bi lahko na projektih zaposlili več ljudi, po drugi strani pa gre za uporabo dobro razvite mreže prostovoljcev teh organizacij, kar je pomembno tudi z vidika zadovoljevanja enega izmed ciljev EL 2010, in sicer »večanja pomena in razvijanja različnih oblik solidarnosti in prostovoljstva«.

2.2. Produkti

a. Doseganje ciljnih skupin EL 2010

Ciljne skupine EL 2010	FSD	CDZA	ZRŠ	ALTRA	ŠENT1	ŠENT2	JSKD	KRALJI ULICE	POMELAJ	SKUPAJ DA
Osebe z zelo nizkimi dohodki, pri katerih je običajno prisotna visoka stopnja tveganja revščine in katerih preživetje je pogosto odvisno od socialnih transferjev (dolgotrajno brezposelni, mladi brezposelni do 24 let, enostarševske družine, starejše samske osebe)	DA	NE	DA	DA	DA	DA	NE	DA	DA	7
»Revni zaposleni«: osebe, ki sicer delajo, vendar zaradi nizkih in/ali neizplačanih dohodkov posledično živijo pod pragom tveganja revščine	DA	NE	DA	NE	DA	DA	NE	DA	DA	6
Delavci migranti in njihovi družinski člani	DA	NE	NE	NE	NE	DA*	NE	NE	NE	2
Otroci, pri katerih je zaradi revščine ali socialne izključenosti ogrožen njihov telesni, duševni/čustveni in socialni razvoj	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	1
Starejše osebe, ki so zaradi revščine, zdravstvenih ali drugih razlogov odvisne od pomoči drugih	DA	NE	NE	DA	DA	DA	NE	DA	DA	6
Invalidi ter osebe s težavami v duševnem zdravju	DA	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA	DA	7
Brezdomci, osebe s težavami zaradi odvisnosti, Romi, žrtve nasilja;	DA	NE	DA	DA	NE	DA	NE	DA	NE	5
Osipniki	DA	NE	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	2
Politični odločevalci	DA	NE	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE	6
Strokovna javnost	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE	7
Splošna javnost	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	9

* Na festivalu v Novi Gorici so bili na delavnicah vključeni tudi pripadniki kitajske manjšine, če spadajo pod kategorijo delavci migranti ni povsem znano.

Ugotovimo lahko, da so izbrani projekti razmeroma dobro »pokrili« ciljne skupine. Najbolj zapostavljene ciljne skupine znotraj EL 2010 pa so bile *'otroci, pri katerih je zaradi revščine ali socialne izključenosti ogrožen njihov telesni, duševni/čustveni in socialni razvoj'* (te se je posredno dotaknil le en projekt), *'delavci migranti in njihovi družinski člani'* (te skupine sta se posredno dotaknila dva projekta) in *'osipniki'*. Po drugi strani ugotavljamo, da so projekti, izbrani na razpisu MDDSZ, največ pozornosti namenjali ciljni skupini *'invalidi ter osebe s težavami v duševnem zdravju'* in skupini *'osebe z zelo nizkimi dohodki, pri katerih je običajno prisotna visoka stopnja tveganja revščine in katerih preživetje je pogosto odvisno od socialnih transferjev (dolgotrajno brezposelni, mladi brezposelni do 24 let, enostarševske družine, starejše samske osebe)'*. Zadnja skupina že po svojih značilnostih vključuje široko opredeljene kategorije posameznikov, zato njena pokritost ni presenetljiva. Iz tabele je razvidno tudi, da so vsi projekti namenjali veliko pozornosti širšim ciljem EL 2010, in sicer ozaveščanju in seznanjanju, saj izvajalci ocenjujejo, da so v veliki meri dosegli ciljne skupine političnih odločevalcev, strokovne javnosti in splošne javnosti.

b. Načrtovane aktivnosti, izvedba in število udeležencev

FSD			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Izvedba kongresa	DA	21. 4. 2010 – 23. 4. 2010	279
Izvedba mednarodnega simpozija	DA	22. 4. 2010	okrog 50

CDZA			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Načrtovanje projekta in podrobnejša določitev problema revščine in socialne izključenosti posameznikov z avtizmom	DA	31. 12. 2009 – 5. 1. 2010	3
Izvedba prvega strokovnega srečanja (Julia Bierre)	DA	1. 2. 2010 – 26. 3. 2010	30
Priprava in izvedba konference	DA	1. 4. 2010 – 14. 5. 2010	200
Priprava in izvedba delavnic	DA	3. 11. 2010 – 31. 12. 2010	5
Osveščanje javnosti	DA	1. 3. 2010 – 31. 12. 2010	5

ZRŠ			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev/opis izvedbe
Projektna zaposlitev Harisa Tahirovića po podjemni pogodbi in po avtorski pogodbi	DA	april – december 2010	Zaposlitev glavnega sodelavca projekta iz ciljne skupine romske skupnosti.
Izdelava zunanje vizualne podobe projekta, ki je aplicirana na vseh predstavitvenih elementih projekta	DA	od 23. 8. 2010 do 11. 9. 2010	6 članov ožje projektne skupine, oblikovalec loga – logotip projekta je dejansko logotip centra ZRŠ Ljubljana in bo v uporabi tudi po zaključku projekta.
Vzpostavitev in uredništvo spletne strani ZRŠ Ljubljana	DA	od 20. 9. 2010 dalje	6 članov projektne skupine in zunanji sodelavec na področju spletne strani – uredništvo spletne strani od 1. 1. 2011 dalje opravljajo sodelavci ZRŠ Ljubljana – predvidoma bo v letu 2011 na tem področju redno oz. po potrebi delalo 5 različnih ljudi, od tega vsaj 3 iz ciljne ranljive skupine.
Vzpostavitev in začetek delovanja Romskega informacijskega centra Ljubljana	DA	- Urejanje dokumentacije za pridobitev prostorov in dokumentacije – od aprila 2010 do otvoritve ZRŠ Ljubljana, 23. 9. 2010, podpora pri delovanju tudi po odprtju.	6 članov projektne skupine – vodenje in skrb za ZRŠ Ljubljana od odprtja naprej opravlja Romsko društvo Anglunipe Ljubljana, katerega vodja je tudi Haris Tahirović; ZRŠ Ljubljana deluje za potrebe Zveze romske skupnosti Slovenije Umbrella – Dežnik in širše romske skupnosti, pod vodstvom RD Anglunipe Ljubljana, prostore zanj zagotavlja MOL.

ZRŠ			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev/opis izvedbe
Otvoritev ZRŠ Ljubljana in kulturni program ob otvoritvi ZRŠ Ljubljana	DA	Intenzivnejše delo na sami otvoritvi od 16. 9. do 23. 9. 2010.	Cca. 50 udeležencev dogodka (predstavniki MOL, Urada za narodnosti, MDDSZ, FSD, Inštituta za narodnostna vprašanja in drugi predstavniki javnih institucij, predstavniki različnih organizacij romske skupnosti in drugi gostje) in sodelavci na dogodku - 6 članov projektne skupine, povabljeni gostje pri kulturnem programu (3 nastopajoči romski plesalci) in 3 pomočniki pri izvedbi s strani RŠ (moderatorica, video snemalka in tehnik Radia Študent) in pomočniki pri izvedbi s strani RD Anglunipe Ljubljana.
Priprava in izvedba enodnevnega strokovnega posveta na temo revščine in socialnega vključevanja Romov	DA	21. 12. 2010	6 aktivnih udeležencev posveta s svojimi prispevki, 2 druga člana projektne skupine, 2 novinarska sodelavca RŠ in 1 novinarski sodelavec STA, novinarka in snemalec romske oddaje na RTV Slovenija, 2 gostji iz MDDSZ ter 3 drugi udeleženci - skupaj 18 udeležencev.
Priprava in izvedba 6 posebnih radijskih oddaj s fokusom na socialni položaj Romov – Romska frekvenca	DA	19. 6. 2010, 10. 7. 2010, 28. 8. 2010, 2. 10. 2010, 30. 10. 2010, 25. 12. 2010.	6 različnih novinarskih sodelavcev za pripravo oddaj in 6 članov projektne skupine, 19 različnih gostov - sogovornikov v oddajah, 6 tehnikov Radia Študent za potrebe oddajanja (zagotavlja Radio Študent) in približno 5. 000 rednih poslušalcev Radia Študent preko frekvence 89,3 MHz in spletne strani RŠ, ki lahko dostopajo do oddaj v arhivu na podstrani Romska frekvenca.
Izdaja predstavitvene zloženke ZRŠ Ljubljana	DA	2. 12. 2010	5 članov projektne skupine – dogovori o obliki in vsebini zloženke, priprava tekstov, pregledi, korekcije; lektorica tekstov, oblikovalka zunanje podobe zloženke in skrbnica podobe oz. vodja marketinga

ZRŠ			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev/opis izvedbe
			projekta. Predstavitvena zloženska ZRŠ Ljubljana je izšla v nakladi 800 izvodov in je uporabna za predstavitev centra tudi v letu 2011, zaradi česar je predviden tudi ponatis zloženske, po potrebi, v letu 2011.
Izdaja publikacije ZRŠ Ljubljana	DA	30. 12. 2010	5 članov ožje projektne skupine, sourednik publikacije ZRŠ, oblikovalka zunanje vizualne podobe in vsi aktivni udeleženci posveta – 5 udeležencev. Publikacija ZRŠ Ljubljana je izšla v nakladi 300 izvodov. V začetku leta 2011 so poskrbeli za načrtno dodatno razdeljevanje publikacije in zloženske ZRŠ Ljubljana članom Zveze Umbrella – Dežnik, drugim romskim društvom po Sloveniji, različnim javnim institucijam ter zainteresirani strokovni javnosti. V programu ZRŠ Ljubljana in Zveze romske skupnosti Slovenije Umbrella-Dežnik je na podlagi izdane publikacije v letu 2011 v načrtu tudi izdaja 2 publikacij ZRŠ Ljubljana (junij in december) iz področja kulture in družbeno-političnih tem v povezavi z Zvezo Umbrella-Dežnik ter širšo romsko skupnostjo.

ALTRA			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Načrtovanje projekta	DA	od aprila –do junija	5
Priprava vsebine in postavitve spletne strani	DA	od maja do oktobra	4
Nabor predavateljev in moderatorjev in jezikovnega tolmača (SLO – NEM)	DA	avgust-september	2
Oblikovanje vabil, vabljenje in obveščanje o dogodku	DA	september - oktober	5
Organizacija in izvedba fotografske delavnice	DA	avgust-september	9
Priprava in izdelava uporabniške brošure	DA	maj-september	9
Sprejem in namestitev gostov iz tujine	DA	24. 10. 2010	1
Organizacija ogleda nizkopražnih programov za tuje goste	DA	oktober 2010	5
Okrogla miza	DA	05. 10. 2010	12
Predavanje o dokumentarnem filmu »Začaran krog«	DA	25. 10. 2010	80
Mednarodna okrogla miza	DA	26. 10. 2010	35
Trening zmanjševanja škode	DA	27. 10. 2010	120
Fotografska delavnica	DA	avgust, september 2010	10
Fotografska razstava	DA	25.- 27. 10. 2010	80

ŠENT1			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Mednarodni kongres na temo boja proti revščini in socialni izključenosti ¹⁷	DA	28-29. 10. 2010	130
Posvet na temo zaposlovanja invalidov na področju kulture	NE	/	/
Priprava in izvedba »Usposabljanja in izobraževanja MHE National focal points«	DA	11-12. 2. 2010	16 ¹⁸
Posvet o vlogi invalidskih podjetij in zaposlitvenih centrov pri razvoju lokalnega okolja	DA	4. 6. 2010	24 ¹⁹
Posvet o položaj zaposlitvenih centrov in možnosti zaposlovanja težje zaposljivih oseb.	DA	10. 9. 2010	55
Posvet na temo podpornega zaposlovanja in zagotavljanja trajne zaposlitve za težje zaposljive osebe.	NE	/	/
Z družbeno odgovornostjo podjetij v boju proti revščini ²⁰	DA	16. 6. 2010	18
Tiskovna konferenca »EL 2010 boja proti revščini in socialni izključenosti« v centru Evropa ²¹	DA	2. 12. 2010	3 ²²

ŠENT2			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Festival Z igro nad stigmo I - Novo mesto	DA	8. 10. 2010	100
Festival Z igro nad stigmo II - Nova Gorica	DA	15. 10. 2010	300
Festival Z igro nad stigmo III	NE	/	/

¹⁷ Kongres se je imenoval »Dnevi socialne ekonomije«.

¹⁸ Udeleženi so bili strokovnjaki s področja duševnega zdravja iz Slovenije in tujine.

¹⁹ Pet oseb je zaposlenih v zaposlitvenem centru Karso.

²⁰ Gre za nenapovedan dogodek.

²¹ Gre za nenapovedan dogodek.

²² Gre za tri novinarje.

JSKD			
Načrtovane aktivnosti*	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Razpis literarnega natečaja	DA	1.1. do 30. 9. 2010	70
Izbor del ter njihovo publiciranje v zborniku	DA	September 2010	24
Izvedba zaključne prireditve	DA	3. 12. 2010	60

KRALJI ULICE			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
Natančno časovno, vsebinsko in kadrovsko načrtovanje delavnic v okviru tima <i>Razvoja projekta Univerze pod zvezdami po socialno – pedagoškem modelu H.S. Kofoeda</i>	DA	Januar 2010, več dni	4
Gledališka delavnica	DA	Prvi sklop od januarja do junija 2010, enkrat tedensko oz. pred predstavo dvakrat tedensko.	9
Video delavnica	DA	Maj, junij, avgust, september 2010, več dni.	4
Računalniška delavnica	DA	Februar, april, oktober 2010, enkrat tedensko	8
Glasbena delavnica	DA	Januar, februar 2010, enkrat tedensko.	5
Tečaj španščine	DA	December 2010, enkrat tedensko.	6
Tečaj angleščine	DA	December 2010, enkrat tedensko.	4
Kreativna delavnica	DA	Od avgusta do decembra 2010, enkrat tedensko.	14
Socialno – zgodovinska kulturna delavnica	DA	Oktober in december 2010, enkrat tedensko.	15
Fotografska delavnica	DA	Od maja do oktobra 2010, več dni.	5
Fokusne oz. samopomočne skupine	DA	Maj, junij, oktober, november 2010,	12

KRALJI ULICE			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev
		enkrat mesečno.	
Vključitev študentov prostovoljcev in praktikantov	DA	Od začetka januarja do konca decembra 2010, več dni.	8
Supervizija za zaposlene	DA	Od februarja do decembra, enkrat mesečno.	9
Kontinuirano intenzivno sodelovanje z danskimi partnerji iz Kofoed šole	DA	Od 5. 1. 2010- 31. 12. 2010, v juniju več dni.	2
Evalvacija ob zaključku Razvoja projekta Univerze pod zvezdami po socialno – pedagoškem modelu H.S. Kofoeda – izobraževalne in ustvarjalne dejavnosti za socialno izključene	DA	December 2010, več dni.	2

POMELAJ			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba (da, ne)	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev/produkti aktivnosti
Informacijsko – motivacijske – aktivnosti – delavnice, teren, število delavnic: 6	DA	januar - avgust 2010	71 (delavnice), 2000 (teren)
Praktične delavnice (5, 15 in 30 dnevne)	DA	marec - december 2010	92
Svetovalna dejavnost – svetovanje, individualno delo z udeleženci	DA	februar - december 2010	Število vključenih v svetovanje: 24 Število opravljenih individualnih pogovorov: 24
Ogledi dobrih praks	DA	3. 7. 2010	Število izvedb: 1 Število udeležencev: 41
Promocija	DA	januar - december 2010	Oblikovana zloženka: 1 kom Število izvodov: 2000 kom;

POMELAJ			
Načrtovane aktivnosti	Izvedba (da, ne)	Obdobje izvajanja, datum izvedbe	Število udeležencev/produkti aktivnosti
			Število zloženek Podeželje - moja priložnost: 2.000 kom. Število plakatov: 40 kom. Število zloženek o EL 2010 : 100 kom. Število brošur Vse za mlade: 200 kom. Publikacija Eurobarometer: 5. Število objav na radio: 1. Število objav v tiskanih medijih: 3. Število objav na CATV: 1. Število objav na spletnih straneh medijev: 4. Število sodelovanj, predstavitev na prireditvah na stojnicah: 12.
Drugi rezultati povezani s projektnimi aktivnostmi Motiviranje za vključevanje v usposabljanje za NPK, osebno dopolnilno delo, zaposlitve	DA	februar - december 2010	Število pridobljenih certifikatov NPK: 7. Število registracij osebnega dopolnilnega dela: 3. Zaposlitev v okviru javnega dela: 1 oseba.

Ugotovimo lahko, da je bilo večina načrtovanih aktivnosti, ki so bile del projektov izbranih na razpisu MDDSZ, izvedenih. Aktivnosti so bile v veliki večini izvedene v skladu s časovnim načrtom izvedbe in so dosegle načrtovano število udeležencev. Pri projektih, katerih cilj ni bil udeležba ciljnih skupin, so izvajalci v celoti izvedli načrtovane aktivnosti. Nekatere načrtovane aktivno pa vseeno niso bile izvedene. Tako so pri projektu Dobim dobim (ŠENT1) načrtovali šest aktivnosti, izvedli pa so štiri predvidene aktivnosti in dve dodatni, nenapovedani aktivnosti. Ena izmed aktivnosti, ki je niso izvedli je bil Posvet na temo zaposlovanja invalidov na področju kulture, saj so ocenili, da je pomembnejše, da vse dejavnosti in rezultate aktivnosti ŠENT v okviru EL 2010 predstavijo na novinarski konferenci »Evropsko leto boja proti socialni izključenosti in revščini«. Potekala je v Centru Evropa, 2. 12. 2010. Tiskovne konference so se udeležili

trije novinarji, ki so poročali o aktivnostih v letu 2010. O dogodku so poročali tudi naslednji mediji: prispevek pri Dnevniku RTV SLO 1 (5. 12. 2010), STA, Radio Študent, itd. Druga aktivnost, ki je niso izvedli, pa je bila Posvet na temo podpornega zaposlovanja in zagotavljanja trajne zaposlitve za težje zaposljive osebe, saj so zaradi aktualnosti zamenjali temo oz. naslov. Posvet, ki se je izvedel 16. 6. 2010 v Kopru je imel naslov: »Z družbeno odgovornostjo podjetij v boju proti revščini«.

V okviru EL 2010 so pri projektu Z igro nad stigmo načrtovali tri aktivnosti (in pripadajoče aktivnost v smislu organizacije - logistike in promocije), izvedli so dve predvideni aktivnosti, eno v Novem mestu in eno v Novi Gorici. Tretjega festivala pa niso izvedli, ker jim pridobljena sredstva tega niso dopuščala (na razpisu MDDSZ so pridobili manj sredstev od zaprošenih).

c. Medijska in »politična« pokritost dogodkov/aktivnosti

projekt	»Politična pokritost projekta«	Medijska pokritost projekta
FSD	Udeležba poslanke Državnega zbora, svetovalca Predsednika RS za področje zdravstva in socialnega varstva, predstavnika Socialne inšpekcije, predstavnice Varuhinje človekovih pravic, ambasadorke EL 2010, predstavnikov MDDSZ, MP, MZ, MO, Socialne zbornice, IRSSV, ZSSS, MOL, ZZRS.	Povzemanje kratkih informativnih novičk Slovenske tiskovne agencije o Kongresu s strani različnih medijev, udeležba treh medijev (Delo, RTV Slovenija in Dnevnik) na okroglih mizah in predavanjih Kongresa, bolj ekskluzivno poročanje »o Kongresu« po dogodku – obračanje na organizatorje v zvezi z vprašanji glede revščine, socialne izključenosti in drugih specifičnih tem.
CDZA	Na mednarodni konferenci so sodelovali predstavniki MDDSZ.	Celoten projekt je bil zasnovan tudi kot medijska kampanja ozaveščanja , saj so se izvajalci zavedali, da je komunikacija z javnostmi izrednega pomena za doseganje večjega družbenega vključevanja posameznikov z avtizmom. Informiranje in obveščanje javnosti je potekalo preko spletnega mesta www.avtizem.org , TV oglasa, sporočil za javnost, novinarskih konferenc in intervjujev s strokovnjaki na področju obravnavane problematike in avtizma.

projekt	»Politična pokritost projekta«	Medijska pokritost projekta
ZRŠ	<ul style="list-style-type: none"> - Urejanje pridobitve statusa v javnem interesu na področju kulture za Romsko društva Anglunipe Ljubljana in pridobitev statusa – udeleženi odločevalci so bili pristojni uslužbenci Ministrstva za kulturo. - Urejanje in pridobitev prostorov ZRŠ Ljubljana na Linhartovi cesti 13, Ljubljana – župan MOL in ostali pristojni uslužbenci MOL. - Romska frekvenca – 6 radijskih oddaj – sogovorniki v oddajah iz različnih javnih institucij in krovnih organizacij (Zveza romske skupnosti Slovenije, predsednik Foruma romskih svetnikov, vodja Urada za delo Murska Sobota in Lendava, direktorica za razvoj šolstva RŠ pri MŠŠ, direktor Urada za narodnosti, direktorica JSS MOL, predstavnica Mirovnega inštituta. - Otvoritev ZRŠ Ljubljana - Urad za narodnosti, podžupan MOL, Inštitut za narodnostna vprašanja, predsednik Foruma romskih svetnikov, predstavniki Zveze romske skupnosti Slovenije Umbrella – Dežnik. - Predstavitev projekta v okviru zaključnega dogodka EL 2010 v hotelu MONS – različni predstavniki strokovne javnosti in medijev. - Posvet »Kako se soočati z revščino in socialno izključenostjo Romov?« - predstavniki MDDSZ. - Politično delovanje na nacionalnem in mednarodnem nivoju s strani vodje ZRŠ Ljubljana Harisa Tahirovića – delo delegata v 	<ul style="list-style-type: none"> - Priprava promocijskega jingla za oddajo Romska frekvenca in predvajanje promocijskega jingla - 12 predvajanj na posamezno oddajo. - Brana obvestila v etru RŠ o dogodkih – otvoritev ZRŠ Ljubljana in posvet v Državnem zboru. - Medijska obvestila ob večjih dogodkih (otvoritev ZRŠ Ljubljana in posvet v ZRŠ). - Objave na spletni strani Zavoda Radio Študent – osnovne informacije o projektu, podstran projektnih oddaj. - Objave na novo vzpostavljeni spletni strani ZRŠ Ljubljana – objave o projektu, objave o dogodkih projekta, s tem je bil vzpostavljen redni spletni portal objav. - Objave na spletni strani Romskega društva Anglunipe Ljubljana in redno vidna spletna pasica – logo RIC Ljubljana s povezavo na spletno stran ZRŠ. - Odzivi v medijih – članek ob otvoritvi v Večeru, spremljanje za potrebe romske radijske in televizijske oddaje na RTV Slovenije Naše poti. - Razpečevanje publikacije in zloženke RIC Ljubljana različnim javnim institucijam, strokovni javnosti in organizacijam romske skupnosti. - Predstavitev projekta v okviru zaključnega dogodka EL 2010 v hotelu MONS s spremljanjem strokovne javnosti in medijev.

projekt	»Politična pokritost projekta«	Medijska pokritost projekta
	organizaciji European Roma and Travellers Forum pri Svetu Evrope, delo predsednika Zveze Umbrella – Dežnik, srečanje in razgovori s predstavnikom romske skupnosti v hrvaškem Saboru, politične pobude podane s strani Harisa Tahirovića.	
ALTRA	<p>Udeležba predstavnikov MDDSZ in ZZV na mednarodni okrogli mizi.</p> <p>Javna predstavitev projekta v hotelu MONS – 09.12.2010 (predstavniki MDDSZ in drugih organizacij).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Članek v Žurnal24ur.si – 25.10.2010 – vabilo na ogled filma in razstave ter opis projekta in Zavetišča za brezdomnimi zasvojenici s prepovedanimi drogami. Vključitev Facebook storitve na ime To se lahko zgodi tudi vam! - Dva članka v Dnevniku in Nedeljskem dnevniku, kolumna v Dnevniku, intervju na Radiu Študent - oddaja Drogerija, članek v Kraljih ulice. - Uspešna javna predstavitev projekta ob zaključku evropskega leta boja.
ŠENT1	<p>Posvet Položaj zaposlitvenih centrov v Sloveniji in možnosti zaposlovanja težje zaposljivih oseb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MDDSZ, - Lokalna raven: podžupanja občine Jesenice. <p>Posvet: Zaposlovanje invalidov in lokalno okolje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MDDSZ. <p><i>Lokalna raven:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - župan občine Pivka in predsednik Združenja občin Slovenije. <p>Konferenca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MDDSZ, - ESS. 	<p>Medijska udeležba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ePublika.si, - RTV Slovenija, - Val 202, - STA, - Radio Študent, - Dnevnik, - Žurnal 24, - Primorske novice. <p>Drugo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nastop v oddaji Dobro jutro, 26. 10. 2010. <p>Poročanje o projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primorska.si, - Žurnal 24, Primorska, 7 junij, - Primorska.info, 5. 6. 2010 – Zaposlovanje invalidov v lokalni skupnosti, 6. 6. 2010- Prva zaposlitev v življenju, - Primorske novice, 7. 6. 2010 – Prva zaposlitev v življenju, - Dnevnik, 10. 6. 2010, Predsodek je, da invalidi ne delajo dobro, - Delo, 6. 9. 2010, Ko bodo gradovi postali socialni klubi,

projekt	»Politična pokritost projekta«	Medijska pokritost projekta
		<ul style="list-style-type: none"> - Žurnal 24-Gorenjska, Posvet o težje zaposljivih, - Radio Gorenc, 10. 9. 2010, Položaj zaposlitvenih centrov v Sloveniji, - Matkurja.com, 10. 9. 2010, Zaposlitveni centri priložnost za manjšanje socialne izključenosti, - Dnevnik, 13. 9. 2010 "Tudi osebe z omejitvami delajo dobro!".
ŠENT2	MDDSZ	<p>Festival Novo mesto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O dogodku so poročali: Radio Študent, Radio Krka, Radio Studio D, Dolenjski list, Radio 1; - dogodek je bil omenjen na STA, Nedelo, Siol.net, RTVSLO.si, Radio SLO 1, Dnevnik.si, 24ur.com. <p>Festival Nova Gorica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O dogodku so poročali: Radio Robin (celodnevno javljanje iz dogodka), Radio Slovenja 1, Radio Koper, Primorske novice; - Dogodek so oglaševali na različnih spletnih straneh, objava oglasa v časopisu Primorske novice, 14. 10. 2010 (donatorska objava), napovednik lokalnega Radio Robin.
JSKD	Politični odločevalci niso bili prisotni.	Vabilo na zaključek literarnega natečaja s predstavitvijo zbornika Blizu in daleč, ki je potekal v dvorani Španskih borcev. Objave o poteku zaključne predstavitve so bile predstavljene na različnih spletnih straneh (Facebook, www.jskd.si, www.kultura-ustvarjanje.si, www.napovednik.com), v lokalnih medijih (Naš kraj, Klasje, Grosupeljski odmevi) in v drugih občilih (programska knjižica Zavoda En – knap, Delo – Deloskop).
KRALJI ULICE	Politični odločevalci niso bili prisotni.	23 prispevkov v Kralji ulice; 1 članek v Dnevniku.

projekt	»Politična pokritost projekta«	Medijska pokritost projekta
POMELAJ	Politični odločevalci niso bili prisotni.	Promocija projekta in projektnih aktivnosti je potekala tudi preko medijev (radio Murski val, tiskani mediji- regijski tednik Vestnik, Večer, na spletnih straneh medijev, CATV in tudi preko naše spletne strani. Za promocijo in obveščanje medijev smo se obrnili tudi na podjetje Formitas kot tudi na domačega promotorja Lali net, posluževali smo se tudi obveščanja na lokalno običajen način (oglasne deske, pri mlekarnah, gasilskih domovih ipd.)

Iz preglednice je razvidno, da so skoraj vsi projekti veliko pozornosti namenjali tako medijski pokritosti svojih aktivnosti, kot tudi prisotnosti političnih odločevalcev. Tako politični odločevalci niso bili prisotni le pri treh projektih. To kaže na pomembnost, ki so jo izvajalci projektov pripisali vidnosti v politični sferi, odvisnost uspešnosti projektov in dolgoročnih učinkov le teh od političnih odločevalcev in tudi na sodelovanje med njimi in odgovornimi za izvedbo EL 2010. Podobno pozitivno lahko ocenimo medijsko pokritost aktivnosti in dogodkov v sklopu izbranih projektov na razpisu MDDSZ, ki je bila, kot je razvidno iz preglednice, obsežna tako pri lokalnih kot tudi medijih, ki delujejo na nacionalnem nivoju.

2.3. Izidi

a. Doseganje ciljev in zaznavanje kratkoročnih učinkov

projekt	Konkretni učinki (številčni, v kolikor je to mogoče)	Doseganje ciljev (opisno)
FSD	Obračanje medijev na organizatorje v zvezi z vprašanji revščine, socialne izključenosti in drugih specifičnih tem.	<p>Oblikovanje konkretnih zaključkov Kongresa, ki pripomorejo k boljšemu ravnanju strokovnih in drugih delavcev v socialnem varstvu oziroma oseb, ki se pri svojem delu srečujejo s problemom revščine in socialne izključenosti na več ravneh:</p> <ul style="list-style-type: none">- na ravni vsakdanjega življenja ljudi (dostopnosti do storitev, življenjskega položaja, aktivne udeležbe pri reševanju lastnih težav, možnosti za kreiranje lastnih življenjskih potekov itd.),- na ravni stroke socialnega dela (kako se soočati z vedno večjim managerializmom, administriranjem in birokratiziranjem, kako lahko v teh pogojih uporabljamo znanje, spretnosti, metode, doktrine socialnega dela, kako upravljati z etiko in lastnim odnosom do socialnih problemov in politik na tem področju, kako načrtovati programe in ustrezno pomoč izhajajoč iz potreb uporabnikov. Kako videti in uporabiti možnosti, ki se po drugi strani ustvarjajo. Kako po eni strani uravnavati standarde, ki jih ponuja stroka in po drugi strani kako se soočati z omejitvami ali možnostmi, ki jih ponujajo različne politike na področju socialnega varstva, šolstva, zdravstva in drugo),- na ravni socialne politike (kakšne spremembe v pojmovanju socialne države se kažejo, kako se ta sistem spreminja, ali so politike konsistentne in temeljijo na dejstvih, raziskavah ali strokovnih pobudah, analizah, ali pa so trenutne, politične in v skladu z globalizacijskimi procesi).- na ravni širših integracij (evropskih in čez, kjer se socialno delo

projekt	Konkretni učinki (številčni, v kolikor je to mogoče)	Doseganje ciljev (opisno)
CDZA	<p>Aktivna vključitev posameznikov z MAS v reševanje njihovega problema socialne vključenosti.</p> <p>Seznanitev družin ter oseb z MAS s predstavljenimi problematikami. Seznanitev s strateškim načrtom za razvoj storitev in podpore za odrasle osebe z avtizmom.</p> <p>Seznanitev javnosti, družin in oseb z MAS o stanju in reševanju problematike revščine in socialne izključenosti oseb z MAS, ter prikaz dobre prakse iz tujine, izmenjava izkušenj. Oblikovanje predloga strateškega načrta za razvoj storitev in podpore za odrasle osebe z avtizmom.</p> <p>Organiziranje družin ter oseb z MAS v fokusno skupino, ter spoznavanje in predstavitev problematik, s katerimi se srečujejo, in oblikovanje predlogov za njihovo rešitev.</p> <p>Seznanjanje širše javnosti o problemu revščine in socialne izključenosti oseb z MAS.</p>	<p>sooča s podobnimi težavami ali priložnostmi).</p> <p>Osveščena javnost o stanju odraslih oseb z MAS po Evropi; raziskava o položaju odraslih oseb z MAS – fokusne skupine, anketa; predlog strategije za odrasle osebe z MAS.</p>
ZRŠ	Spletne strani	- Vzpostavljena spletna stran ZRŠ Ljubljana, dostopna na www.romskicenter.info , ki bo delovala za potrebe ZRŠ Ljubljana tudi po 31. 12. 2010.

projekt	Konkretni učinki (številčni, v kolikor je to mogoče)	Doseganje ciljev (opisno)
		<ul style="list-style-type: none"> - Spletna podstran oddaje Romska frekvenca, dostopna na http://radiostudent.si/categories.php?catid=309 z arhivom oddaj. - Objave na spletni strani Romskega društva Anglunipe Ljubljana, dostopno na http://www.anglunipe.si/.
	Objave v tisku, radiu, TV	<ul style="list-style-type: none"> - Predvajanje radijskega jingla za oddajo Romska frekvenca – 6 oddaj, 12 predvajanj na oddajo, 72 predvajanj. - Brana obvestila v sklopu programa Radia Študent – za otvoritev ZRŠ Ljubljana in za najavo posveta v ZRŠ Ljubljana. - Objava projektnih aktivnosti v romskih oddajah Romano Anglunipe. - Članek v časniku Večer (Nova pridobitev za Rome v Ljubljani). - Spremljanje in prispevki v oddajah Naše poti na RTV Slovenije.
	Informativna gradiva v tiskani in audio obliki	<ul style="list-style-type: none"> - Predstavitve projekta na zaključnem dogodku v hotelu MONS – ppt prezentacija. - Video o otvoritvi ZRŠ Ljubljana, dostopno na spletni strani www.romskicenter.info. - Predstavitvena zloženka ZRŠ - 800 kom. - Publikacija ZRŠ - 300 kom. - Strokovni prispevki v publikaciji ZRŠ – 4 prispevki - različnih avtorjev. - Predstavitveni prispevki v publikaciji ZRŠ – 3 predstavitveni teksti - 6 oddaj Romska frekvenca.
	Akcijski načrti, predlogi za spremembo predpisov	<ul style="list-style-type: none"> - Vzpostavitev in začetek delovanja Romskega informacijskega centra Ljubljana z načrtanim okvirom delovanja za obdobje 2010/2011. - Pobude v sklopu delovanja Harisa Tahirovića, romskega aktivista, na področju večjega vključevanja mestnih pripadnikov romske skupnosti v nacionalne programe in projekte za romsko skupnost

projekt	Konkretni učinki (številčni, v kolikor je to mogoče)	Doseganje ciljev (opisno)
	<p>Dogodki in aktivnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ter večjega vključevanja in nediskriminacije t. i. priseljenih Romov. - Pobude na področju spremembe sestave Sveta romske skupnosti Slovenije, z vključevanjem novih romskih krovnih organizacij v članstvo Sveta. - Otvoritev pisarne ZRŠ, z udeležbo predstavnika MOL, Urada za narodnosti in medijev, članov Zveze romske skupnosti Umbrella – Dežnik in drugih predstavnikov romske skupnosti. - Vzpostavitev in začetek delovanja ZRŠ Ljubljana – pilotni projekt. - V okviru ZRŠ Ljubljana je stalna postavitev mini fotografske razstave Jake Gasarja – fotografije iz romskih naselij in romskih umetnikov. - Kulturni program v sklopu otvoritve ZRŠ Ljubljana – nastopi romskih plesalcev. - Posvet »Kako se soočiti z revščino in socialno izključenostjo«, 23. 12. 2010, prostori ZRŠ Ljubljana.
ALTRA	<p>K projektu so povabili tudi brezdomne zasvojene s prepovedanimi drogami, ki so se na njihovo povabilo odzvali v velikem številu. V blog na spletni strani »To se lahko zgodi tudi vam« so objavili 45 tekstov 6 uporabnikov. Na fotografsko delavnico pa se je odzvalo 5 uporabnikov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Večja ozaveščenost širše javnosti o populaciji brezdomnih zasvojenec s prepovedanimi drogami, - promocija področja zmanjševanja škode zaradi prepovedanih drog, spodbuditi multidisciplinarno debato na temo zmanjševanja škode, sociokulturna animacija uporabnikov Zavetišča, - spodbujanje in promocija ustvarjalnosti uživalcev prepovedanih drog z namenom destigmatizacije, - zmanjševanje stigmatizacije in diskriminacije uporabnikov.
ŠENT1	<ul style="list-style-type: none"> - Izvedeni 3 lokalni posveti, - 1 novinarska konferenca, - 1 mednarodna konferenca, - objave v medijih, - izdelan promocijski material. 	<p>V okviru projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ozaveščali in informirali javnosti o položaju in pravicah ljudi, ki se srečujejo s socialno izključenostjo in revščino, - laično in strokovno javnost so opozarjali na ranljive skupine prebivalstva v slovenski družbi ter na drugi strani pripomogli k

projekt	Konkretni učinki (številčni, v kolikor je to mogoče)	Doseganje ciljev (opisno)
		<p>blažitvi stisk ljudi – večja informiranost teh oseb,</p> <ul style="list-style-type: none"> - s predstavitvijo dobrih praks in izkušenj oseb, ki se srečujejo z revščino so pokazali načine premagovanja revščine in socialne izključenosti in spodbudili k nadaljevanju takih aktivnosti, - s primerjavo mednarodnih in slovenskih izkušenj so odprli vprašanja, ki jih je za izboljšanje položaja na obravnavanem področju potrebno rešiti, - navezali so stike za možnosti sodelovanja s partnerji v tujini.
ŠENT2	<ul style="list-style-type: none"> - Izvedba festivalov, - kreativne delavnice, različni nastopi, - številne objave v medijih – cca 16, - izdelan promocijski material. 	<p>Na festivalih so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opozarjali na revščino in socialno izključenost s posebnim poudarkom na to problematiko pri osebah s težavami v duševnem zdravju, - predstavili problematiko socialne izključenosti, revščine in stigmatizacije oseb, ki se zaradi različnih življenjskih okoliščin znajdejo na obrobju družbe, - z druženjem in ustvarjanjem ter sodelovanjem upokojencev, mladih in ogroženih ciljnih skupin so poskušali prispevati k premagovanju predsodkov in stereotipov pred duševno boleznijo in drugimi vrstami invalidnosti, - poskušali so vplivati so na zavedanje odgovornosti vsakega in k aktivnemu državljanstvu, - v aktivnosti so vključili pripadnike ciljne skupine, - spodbujali so socialno kohezijo in aktivno participacijo, - delovali so preventivno.
JSKD	<ul style="list-style-type: none"> - Omogočanje dostopnosti kulturnih dobrin tistim ciljnim skupinam, ki so zaradi različnih razlogov bolj ranljive in nimajo možnosti sodelovanja v javnem prostoru. 	<ul style="list-style-type: none"> - V sklopu literarnih večerov se je dodatno izpostavila vsebina EL 2010. - V okviru organizacije kulturnih prireditev in srečanj poseben poudarek na pomenu in povabilu širokega starostnega razpona

projekt	Konkretni učinki (številčni, v kolikor je to mogoče)	Doseganje ciljev (opisno)
	<ul style="list-style-type: none"> - Ozaveščanje javnosti o problemih in položaju ljudi, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo. 	<p>udeležencev projekta (od 12 let dalje). V času projekta se je izpostavila dodatna komponenta – medgeneracijsko sožitje.</p>
KRALJI ULICE	<ul style="list-style-type: none"> - Zasnova Univerze pod zvezdami po socialno-pedagoškem modelu H.S. Kofoeda. - Povezava z Zavodom za zaposlovanje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Z razvojem projekta Univerze pod zvezdami po socialno-pedagoškem modelu H.S. Kofoeda so v okviru različnih delavnic in usposabljanj pripomogli k izobraževanju revnih in socialno izključenih. - Tudi v prihodnje bodo nadaljevali z delavnicami, ki so v okviru EL 2010 zaživele (gledališka delavnica, kreativna delavnica, video delavnica, skupine za samopomoč), ob hkratnem prizadevanju razvoja novih vsebin. - Svetovalke na Zavodu za zaposlovanje bodo informirale tiste stranke, ki se ne morejo vključiti v nobeno od možnih oblik usposabljanj, o Razvoju projekta Univerze pod zvezdami.
POMELAJ	<p>Število pridobljenih certifikatov NPK: 7 Število registracij osebnega dopolnilnega dela: 3 Zaposlitev v okviru javnega dela: 1 oseba</p>	<p>V aktivnosti projekta so se vključevale osebe, ki so res potrebovale podporo in motivacijo, da pri sebi naredijo določen premik in so ga tudi naredile o čemer pričajo rezultati. Izvajalci verjamejo, da bodo osebe, ki so bile vključene v aktivnosti projekta začele iskati informacije, znanja, da se bodo znale obrniti na inštitucije, posameznike, ki jim lahko pomagajo, svetujejo in jim nudijo podporo. Aktivnosti v okolju so bile dobro promovirane in so tekom izvajanja postale tudi prepoznavne, samo vprašanje revščine in socialne izključenosti pa tema, o kateri se mora govoriti, je prisotna med nami, koliko je pa le- te v okolju pa je seveda težko odgovoriti.</p>

Splošen vtis, ki ga ob pregledu ciljev in njim pripadajočim učinkov, dobimo je, da so pri organizacijah v ospredju razmeroma splošni cilji, katerih učinke je zelo težko meriti, in ne kratkoročni in lažje merljivi cilji. Tako gre največkrat za promocijo lastne dejavnosti, informiranje, medijske objave, ozaveščanje ciljnih skupin in seznanjanje širše ter strokovne javnosti o problemih revščine in socialne izključenosti ipd.

Manj so izpostavljeni konkretni cilji in aktivna vključenost ciljnih skupin v aktivnosti, kar pa ni v neskladju z deklariranimi cilji EL 2010, ki so bili opredeljeni dokaj ohlapno in podrejeni osveščanju javnosti in spreminjanju družbene miselnosti glede revščine in socialne izključenosti. Tudi zato ocenjujemo cilje in nekatere kratkoročne učinke, ki jih izvajalci projektov navajajo, kot ustrezne.

b. Ocena, samoevalvacija²³ aktivnosti

projekt	Izvedba samoevalvacije	Način evalviranja
FSD	DA	- Z anketnim vprašalnikom med udeleženci posamezne sekcije (delavnice, okrogle mize,...): spremljali so novost teme, zanimivost, pomembnost in razumljivost teme, sprejemljivost predstavljenih stališč za socialno delo. - Z udeležbo študentk in študentov prostovoljcev na sekcijah, kjer so si zapisovali odzive, dinamiko, vprašanja, komentarje.
CDZA	DA	- Individualni pogovori s posamezniki (odrasle osebe) z MAS in njihovimi družinskimi člani. - Anketiranje.
ZRŠ	DA	- Interna evalvacija projekta v vmesnih fazah projekta, na sestankih ožje projektne skupine,

²³ Gre bolj za oceno izvajalcev in njihove vtise o doseganju učinkov in ciljev, kot pa za sistematično samoevalvacijo.

projekt	Izvedba samoevalvacije	Način evalviranja
		<p>ob oddaji končnega poročila; evalvacija je bila izvedena na podlagi vnaprej zastavljenih kvantitativno in kvalitativno opredeljenih ciljev projekta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evalvacija izpeljanih projektne aktivnosti v sklopu zahtev MDDSZ po zaključku projekta v januarju 2011. - Glede na to, da bilo v sklopu projekta postavljen temelj za redno delovanje centra ZRŠ Ljubljana, bo projekt možno evalvirati tudi dolgoročno ob spremljanju delovanja in razvoja ZRŠ Ljubljana.
ALTRA	DA	Izvedeni številni pogovori tako z uporabniki kot z ostalimi udeleženci projekta, številni odgovori oz. mnenja na BLOGU in FACEBOOKU.
ŠENT1	DA	<ul style="list-style-type: none"> - Anketni vprašalnik, ki so ga razdelili med udeležence mednarodne konference. - Pogovori z udeleženci posvetov (in konference).
ŠENT2	DA	Pogovor z udeleženci festivalov.
JSKD	DA	Pogovori z udeleženci.
KRALJI ULICE	DA	Analiza poročil - Po vsaki delavnici so napisali poročilo o dogajanju, ki je vključevalo načrt, prisotne, izvedeno vsebino ter skupinsko dinamiko in posebnosti. Ta poročila smo statistično obdelali.
POMELAJ	NE	/

c. Rezultati samoevalvacije²⁴

projekt	Rezultati samoevalvacije
FSD	<p>Evalvacija je pokazala, da so vse ocene udeležencev visoke. Razen ocen za novost in zanimivost teme, kar gre pripisati dokaj visokim standardom ocenjevalcev, ter intenzivnosti diskusije, ki je zelo variirala od teme do teme (te ocene imajo najvišji standardni odklon), so vse ocene nad 4 od 5 možnih. Na podlagi teh ocen lahko trdimo, da je Kongres obravnaval za socialno delo pomembne teme in da so bila predstavljena stališča v skladu s prevladujočo doktrino. Teme so bile podane razumljivo in so bile dokaj zanimive in nove za stroko. Sodeč po ocenah reakcij občinstva, je kongres zadovoljil tudi pričakovanja udeležencev. Ti rezultati kažejo, da je bil kongres uspešen tudi s strokovnega vidika, saj je predstavljal pomembne teme, tako novosti na področju, kot ustaljeno dobro prakso in spodbujal udeležence k diskusiji. Teme so bile podane zanimivo in razumljivo, občinstvo pa jih je pozorno in zavzeto spremljalo.</p>
CDZA	<p>Izvajalec na podlagi evalvacije ocenjuje, da je bil projekt uspešen, saj so posamezniki z MAS in njihove družine pridobili občutek, da se nekdo ukvarja z njihovo problematiko in da so v reševanje njihovih težav tudi sami vključeni. Širša javnost je preko predavanj, javnih objav, še posebej pa preko konference spoznala, da imajo odrasle osebe z MAS lahko velik potencial, kreativnost in nadarjenost. Če se te potenciale razvija in če so postavljene osnove za njihov razvoj, jim je zagotovljeno boljše vključevanje v družbo in morda celo prehod iz socialne izključenosti, ki jim jo, kot so v času izvajanja projekta izpostavljali, po navadi zaradi svoje neaktivnosti in nezanimanja, postavlja družba sama. Končni rezultat evalvacije aktivnosti, ki so jih v okviru EL 2010 izvedli je vzpostavitev temeljev za pripravo in predstavitev Strateškega načrta za razvoj storitev ter podpore za odrasle osebe z MAS.</p>
ZRŠ	<p>Izvajalec navaja, da so bili vsi cilji v sklopu projekta doseženi že tekom projekta v letu 2010, na podlagi teh temeljnih aktivnosti pa so že načrtovani novi cilji v letu 2011, ki večinoma izhajajo iz aktivnosti samega projekta oz. predstavljajo nadaljevanje in nadgradnjo teh aktivnosti ter krepitev partnerstev.</p> <p>Določene aktivnosti, popisane v nadaljevanju, imajo tudi učinke v letu 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaposlitev Harisa Tahirovića, vodje ZRŠ Ljubljana, - pisarna ZRŠ – vzpostavitev rednega delovanja, izvedba lastnih programov in projektov na področjih socialnega

²⁴ Glej prejšnjo opombo.

projekt	Rezultati samoevalvacije
	<p>programa, kulture, izobraževanja in športnih aktivnosti, v sklopu Zveze romske skupnosti Slovenije Umbrella – Dežnik, ob podpori Urada za narodnosti in v sklopu projektov MOL, MK. v ZRŠ Ljubljana možna tudi gostovanja programov in projektov partnerskih organizacij,</p> <ul style="list-style-type: none"> - spletna stran ZRŠ Ljubljana - redne objave na spletni strani, - oddaje v sklopu rednih romskih oddaj Romano Anglunipe, po vzoru Romske frekvence, v sodelovanju z Aktualno-politično redakcijo Radia Študent – 4 oddaje v letu 2011, - 2 publikaciji ZRŠ Ljubljana letno za potrebe ZRŠ Ljubljana in Zveze Umbrella - Dežnik (junij, december), - usposabljanja v sklopu ZRŠ Ljubljana – projekt ROKA – Romska kultura in administracija, v sodelovanju z zavodom Radio Študent, za potrebe delovanja ZRŠ Ljubljana in Zveze Umbrella – Dežnik, - okrepitev partnerstva med Zavodom Radio Študent in RD Anglunipe Ljubljana ter okrepitev drugih partnerstev in sicer tako med RD Anglunipe z drugimi nevladnimi organizacijami, kot tudi znotraj Zveze romske skupnosti Slovenije Umbrella-Dežnik.
ALTRA	<p>Izvajalec navaja, da je v končno poročilo projekta dodana končna ocena, kjer naj bi povzeli celotno izvedbo in rezultate učinkovitosti in smiselnosti tovrstnih projektov. Ugotavljamo, da v končnem poročilu tega ni, vsaj v obsegu kot navaja izvajalec.</p>
ŠENT1	<ul style="list-style-type: none"> - Izvajalec na podlagi rezultatov anketnega vprašalnika ocenjuje, da je bila velika večina udeležencev z vsebino konference zadovoljna oz. je konferenca izpolnila njihova pričakovanja. Udeleženci so bili presenečeni nad raznolikostjo področja, nepoznavanju in terminski zmedi, ki vlada ter navkljub začetkom socialne ekonomije pri nas, nad nekaterimi primeri dobrih praks izvajanja socialne ekonomije v lokalnem okolju. Želijo si še več podobnih dogodkov, več informacij o dobrih praksah iz tujine na področju zaposlovanja težje zaposljivih in drugih področjih soc. ekonomije in širše poznavanje koncepta soc. ekonomije v državah, ki imajo to področje bolj urejeno. - Izvajalec projekta sodeč tudi po pogovoru z udeleženci posvetov (in konference) meni, da so bile vsebine dobro sprejete, zanimive in dobro predstavljene ter aktualne glede na obstoječo situacijo in v smislu osveščanja in informiranja javnosti o socialni izključenosti in revščini, aktivni participaciji in odgovornosti vsakega posameznika ter diskriminaciji oseb, ki se srečujejo z revščino. V obravnavanem primeru je bila še posebej izpostavljena ciljna skupina oseb s težavami v duševnem zdravju.
ŠENT2	<ul style="list-style-type: none"> - Koncept skupnega sodelovanja, druženja, ustvarjanja in na tak način opozarjanja na problematiko socialne izključenosti in revščine je bil po mnenju izvajalcev dogodkov dobro sprejet tako med udeleženci kot sodelujočimi na festivalih.

projekt	Rezultati samoevalvacije
	- Sodelujoči člani ŠENT so s predstavitvijo svojega dela, znanja na stojnicah in na odru pridobili dodatno samozavest in potrditev svojega dela. Za to ciljno skupino je to eden od pomembnih ciljev, saj deluje preventivno.
JSKD	Avtorji, katerih dela so bila objavljena v zborniku, so bili z izvedbo zadovoljni. Njihov prispevek se jim je zdel pomemben. Neizbrani avtorji so s popolnim razumevanjem sprejeli odločitev strokovne komisije in niso imeli dodatnih pripomb.
KRALJI ULICE	V gledališko delavnico je bilo vključenih 6 brezdolnih in drugih socialno izključenih, 4 študentke socialne pedagogike ter trije mlajši odrasli. V video delavnico so bili vključeni 4 uporabniki, študentka ter zunanja strokovnjakinja. V glasbeno delavnico je bilo vključenih 5 uporabnikov, 2 študentki in en prostovoljec. V računalniško delavnico je bilo vključenih 8 uporabnikov in ena praktikantka. V tečaj španščine je bilo vključenih 6 uporabnikov pod vodstvom dveh študentki na izmenjavi. V kreativne delavnice je bilo vključenih do 14 različnih uporabnikov ter 4 študentke oz. praktikantke. Fotografske delavnice se je udeleževalo 5 uporabnikov pod vodstvom zunanje strokovnjakinje. Fokusnih oz. samopomočnih skupin se je do sedaj udeležilo 12 različnih uporabnikov in ena študentka, kulturno-zgodovinskih delavnic do 15 različnih uporabnikov ter tečaja angleščine štirje uporabniki pod vodstvom dveh študentk.
POMELAJ	/

2.4. Sklep

Iz analize prijav, končnih poročil in podatkov, za katere smo zaprosili organizacije, ki so izvajale projekte, ki so bili izbrani na razpisu MDDSZ, ugotavljamo, da so bili vsi projekti izvedeni v skladu z lastnimi smernicami in cilji, ki so jih zapisali že v prijavi. Izvajanje in uresničevanje teh elementov (opredelitev ciljev, viri in investicije v projekt ter produkti aktivnosti - doseganje ciljnih skupin EL 2010, izvedba načrtovanih aktivnosti, medijska in 'politična' pokritost aktivnosti) sta bila usklajena z načrtom izvedbe in so pripomogli k uresničevanju deklariranih kratkoročnih učinkov.

Kritika, ki jo izpostavljamo, se ne nanaša na sam proces implementacije aktivnosti projektov, ampak na sam izbor ciljev, ki so bili nemalokrat opredeljeni presplošno, kar onemogoča merjenje konkretnih kratkoročnih učinkov aktivnosti. Tako lahko npr. ugotovimo, da so določene aktivnosti dejansko dosegle udeležbo v projektu opredeljenih ciljnih skupin, vendar pa je nemogoče verodostojno 'izmeriti', kako in na kakšen način je aktivnost vplivala na položaj udeležene osebe. Že sami cilji organizacij bi torej morali biti zastavljeni precej bolj konkretno, imeti bi morali natančno določene in merljive kratkoročne kot dolgoročne učinke. Po drugi strani pa je potrebno opozoriti na širši kontekst EL 2010 oz. njegovih ključnih ciljev, ki so bili prav tako opredeljeni zelo splošno in usmerjeni v ozaveščanje in seznanjanje v EL 2010 opredeljenih ciljnih skupin - in torej ne v proaktivno in sistemsko naslavljanje revščine in socialne izključenosti. S tega vidika so izvajalci delovali v skladu s zahtevami in ključnimi cilji EL 2010 in so jih tudi pomagali doseči.

Na tem mestu opozarjamo še na spregled oz. šibko naslavljanje nekaterih v EL 2010 opredeljenih ciljnih skupin. Ugotovimo lahko, da je najmanj projektov kot svojo ciljno skupino opredelilo *'otroke, pri katerih je zaradi revščine ali socialne izključenosti ogrožen njihov telesni, duševni/čustveni in socialni razvoj'*, *'delavce migrante in njihove družinske člane'* in *'osipnike'*. Problemi, s katerimi se soočajo te ciljne skupine EL 2010, so bili torej nezadostno obravnavani tako z vidika njihovega seznanjanja z možnostmi za premostitev in izhod iz stisk, kot tudi z vidika ozaveščanja, informiranja, spreminjanja

miselnosti in vedenja ter iskanja novih rešitev za uspešno odpravljanje problemov, s katerimi se le te soočajo.

3. REZULTATI SPLETNE ANKETE O POZNAVANJU EL 2010

Kot je bilo povedano že v uvodu, smo za namene evalvacije EL 2010 izvedli tudi spletno anketo. Cilj spletne ankete je bil na eni strani v časovni perspektivi prikazati zaznave anketirancev o revščini in socialni izključenosti, preveriti zaupanje, ki ga ti kažejo do različnih institucij, ki naj bi bile odgovorne za reševanje teh problemov, in zaupanje v ustaljene strategije države pri odpravljanju revščine in socialne izključenosti ipd. Na drugi strani smo z anketo preverili tudi prepoznavnost EL 2010 v javnosti, in sicer predvsem z vidika poznavanja in udeležbe na dogodkih in aktivnostih, poznavanja ciljev EL 2010, ocene njihove pomembnosti ter prepoznavnosti ambasadorjev EL 2010.

Anketo smo izvedli dvakrat, in sicer prvič v juniju ter drugič v začetku novembra 2010. Ključni moment med obema časovnima točkama je bil dan boja proti revščini (17. oktober). Namen spletne ankete ni bil zajeti reprezentativnega vzorca splošne slovenske populacije, temveč zgolj testirati spremembe oziroma vpliv EL 2010 na zaznavanje revščine in socialne izključenosti na določeni subpopulaciji (npr. uporabniki interneta) v časovni perspektivi. Pri tem smo bili pozorni, da sta bila vzorca anketirancev prve in druge izvedbe spletne ankete, dovolj podobna, da smo lahko sklepali o učinkih.

Vzorec torej ni reprezentativen za splošno slovensko populacijo iz več razlogov:

- anketo so izpolnjevale le osebe z dostopom do interneta (spletna anketa),
- vzorčenje je v enem delu potekalo po metodi snežene kepe (preko naših članov socialnega omrežja Facebook in preko njih na njihova omrežja),
- slučajni anketiranci so spletno anketo lahko našli le na spletnih straneh IRSSV, MDDSZ in CNVOS, iz česar lahko sklepamo, da gre v velikem delu anketirancev za strokovno javnost.

Odziv na prvo anketo je bil, kljub neugodnemu obdobju anketiranja ob začetku poletnih počitnic in v obdobju intenzivnih dopustov, presenetljivo dober, saj je spletno anketo izpolnilo 517 anketirancev. Odziv na drugo anketo je bil slabši, vendar smo kljub temu v vzorec uspeli pridobiti 357 anketirancev. Pri drugem izpolnjevanju so lahko tisti anketiranci, ki so anketo izpolnjevali drugič, rešili krajšo anketo, tisti anketiranci, ki pa

so jo novembra izpolnjevali prvič, pa daljšo anketo oz. identično anketo kot junija. Krajšo anketo je izpolnilo le 33 oseb, zato v analizi predstavljamo zgolj rezultate prve in druge (daljše) ankete. Pridobljena vzorca iz tega razloga obravnavamo kot neodvisna vzorca, saj so eno ali drugo anketo izpolnjevale različne osebe.

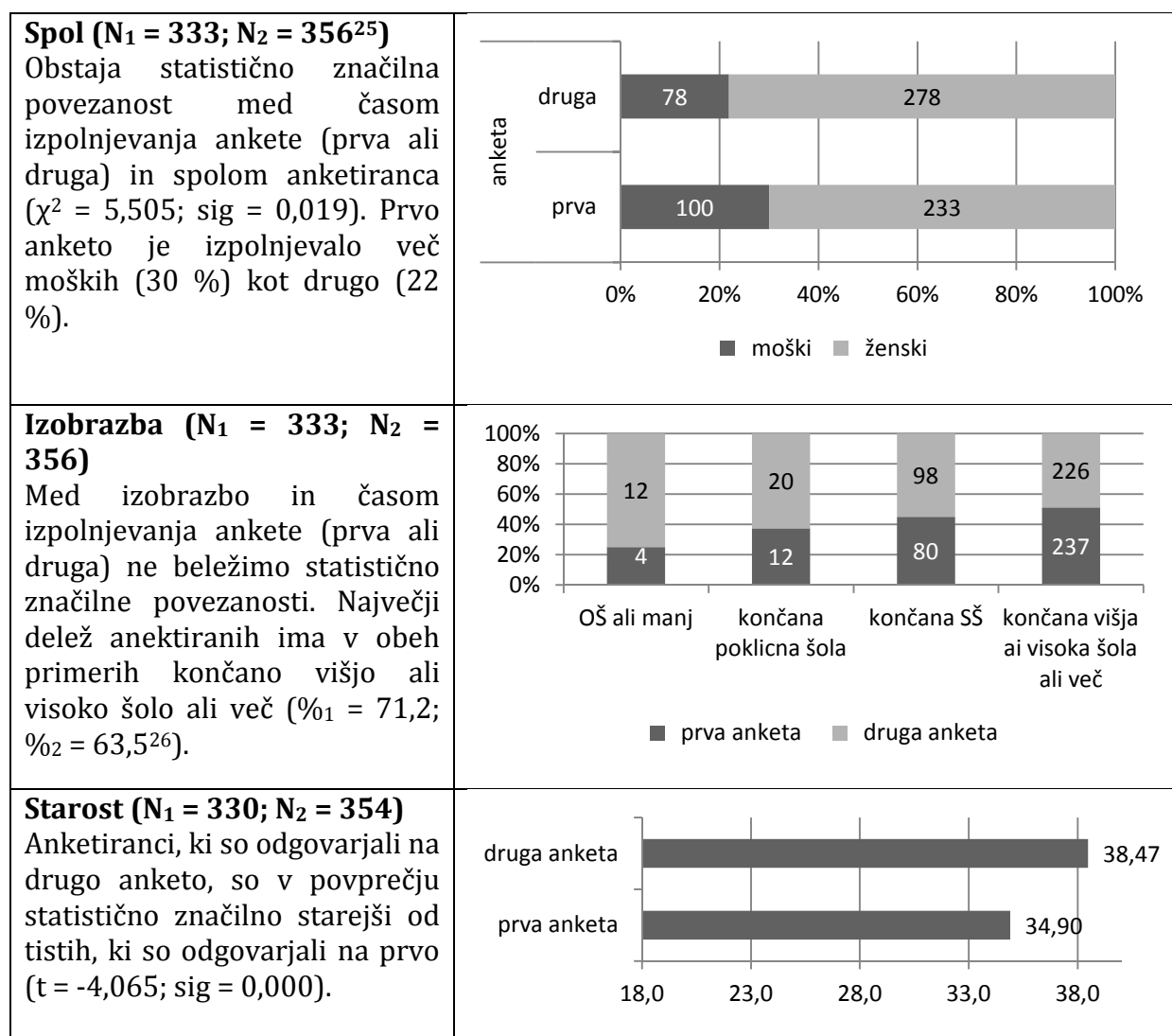
V analizo smo vključili vse anketirance, posebej pa poudarjamo, da anketiranci niso vselej odgovarjali na vsa vprašanja, zato je skupno število vseh odgovorov pri posameznih vprašanjih oziroma vsebinskih sklopih praviloma manjše od celotnega numerusa ($N = 874$).

Gledano z vidika metodologije gre za kvantitativno raziskavo, kjer smo pri obdelavi podatkov uporabljali univariatno (frekvenčne porazdelitve, odstotki), bivariatno analizo (t-test, Hi-kvadrat, One-way Anova) in multivariatno analizo (razvrščanje enot v skupine).

3.1. Sociodemografija – opis vzorca

Vzorec opredeljujejo tri sociodemografske spremenljivke kot so prikazane v nadaljevanju. To so spol, izobrazba in starost anketiranca.

Slika 1: Opis vzorca

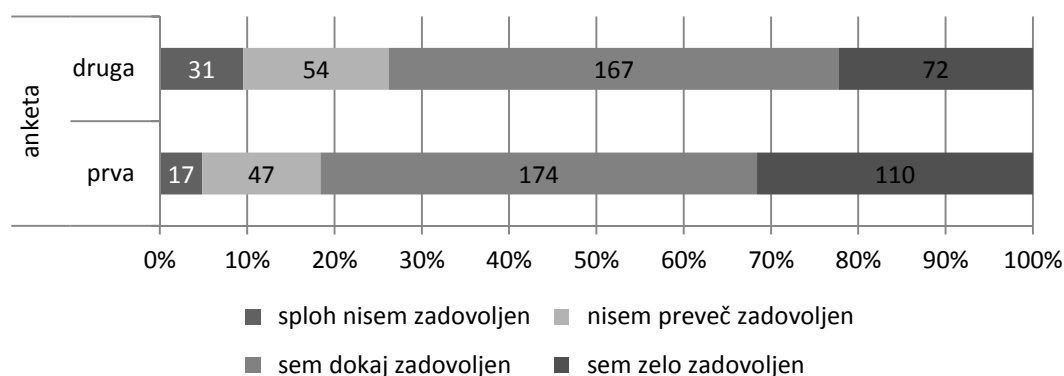

Nadalje ugotavljamo, da je približno polovica anketirancev s svojim življenjem v celoti dokaj zadovoljna. Obstaja statistično značilna povezanost med časom anketiranja in zadovoljstvom z življenjem nasploh ($\chi^2 = 11,804$; sig = 0,008), in sicer je ob drugem anketiranju manj oseb zelo zadovoljnih in več oseb zelo nezadovoljnih kot ob prvem anketiranju.

²⁵ Z N_1 označujemo število anketirancev ob prvem anketiranju, z N_2 pa število anketirancev ob drugem.

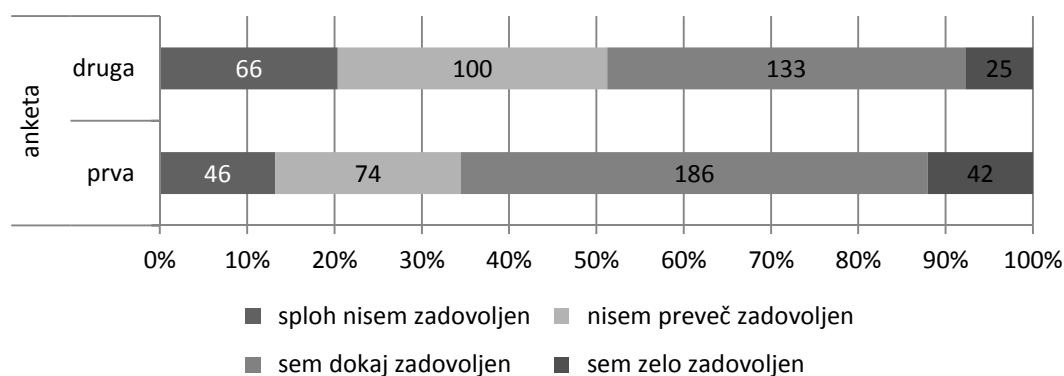
²⁶ Z $\%_1$ označujemo odstotek anketirancev ob prvem anketiranju, z $\%_2$ pa odstotek anketirancev ob drugem.

Slika 2: Če gledate v celoti na svoje življenje (zaposlitev, stanovanjski pogoji, preživljanje prostega časa, odnos z bližnjimi in okoljem, zdravje, izobrazba...) kako zadovoljni ste z življenjem, ki ga živite? (N1 = 348; N2 = 324)

Podoben trend kot pri zadovoljstvu z življenjem nasploh, ugotavljamo tudi pri zadovoljstvu z materialnim standardom anketirancev. Obstaja statistično značilna povezanost med časom anketiranja in zadovoljstvom z materialnim standardom ($\chi^2 = 19,744$; sig = 0,000), in sicer je ob drugem anketiranju v primerjavi s prvim anketiranjem manj oseb zelo oz. dokaj zadovoljnih in več oseb zelo nezadovoljnih in ne preveč zadovoljnih kot ob prvem anketiranju.

Slika 3: Kako pa ste zadovoljni z vašim materialnim standardom (dohodek, premoženje)? (N1 = 348; N2 = 324)

Ker nas je zanimalo ali so dogodki in ostale aktivnosti tekom EL 2010 vplivali na zaznavanje revščine in socialne izključenosti, moramo pri nadaljnji predstavitvi rezultatov analize upoštevati vsaj dva zadržka, in sicer:

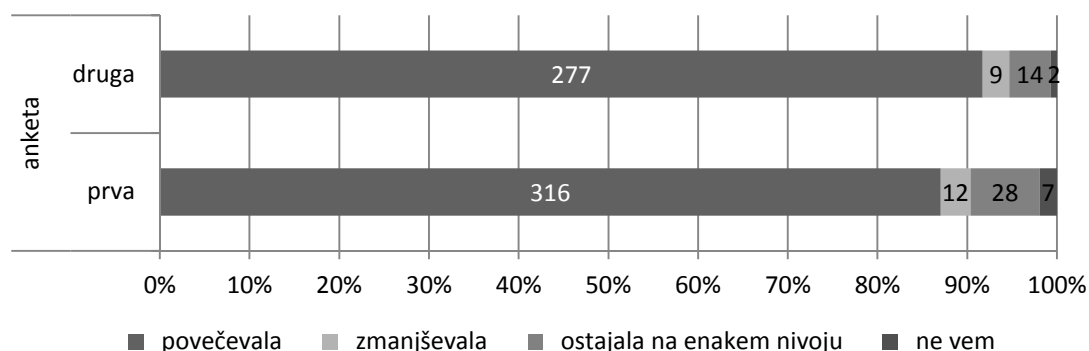
1. v prvem in drugem vzorcu so različne osebe (neodvisna vzorca), kar pomeni, da ne moremo neposredno meriti vpliva časa na zaznavo, kot bi ga lahko v primeru, ko bi anketirali iste osebe v dveh različnih časovnih točkah (odvisna vzorca),
2. vzorca se med seboj razlikujeta tudi glede na spol in starost.

3.2. O revščini in socialni izključenosti nasploh

Merjenje zaznav anketirancev o revščini in socialni izključenosti in (ne)uspešnosti različnih strategij in javnih politik za spopadanje z njima, se nam zdi pomembno za oris konteksta, v katerem se je EL 2010 dogajalo, in od katerega so odvisne tudi zaznave o možnostih doseganja deklariranih ciljev EL 2010 in (posredno) zaupanje anketirancev v potencial EL 2010, da aktivno izboljša položaj najbolj ranljivih družbenih skupin.

Uvodoma lahko ugotovimo, da se je po mnenju velike večine anketirancev, revščina v zadnjih desetih letih v Sloveniji, povečevala (%₁ = 87,1; %₂ = 91,7).

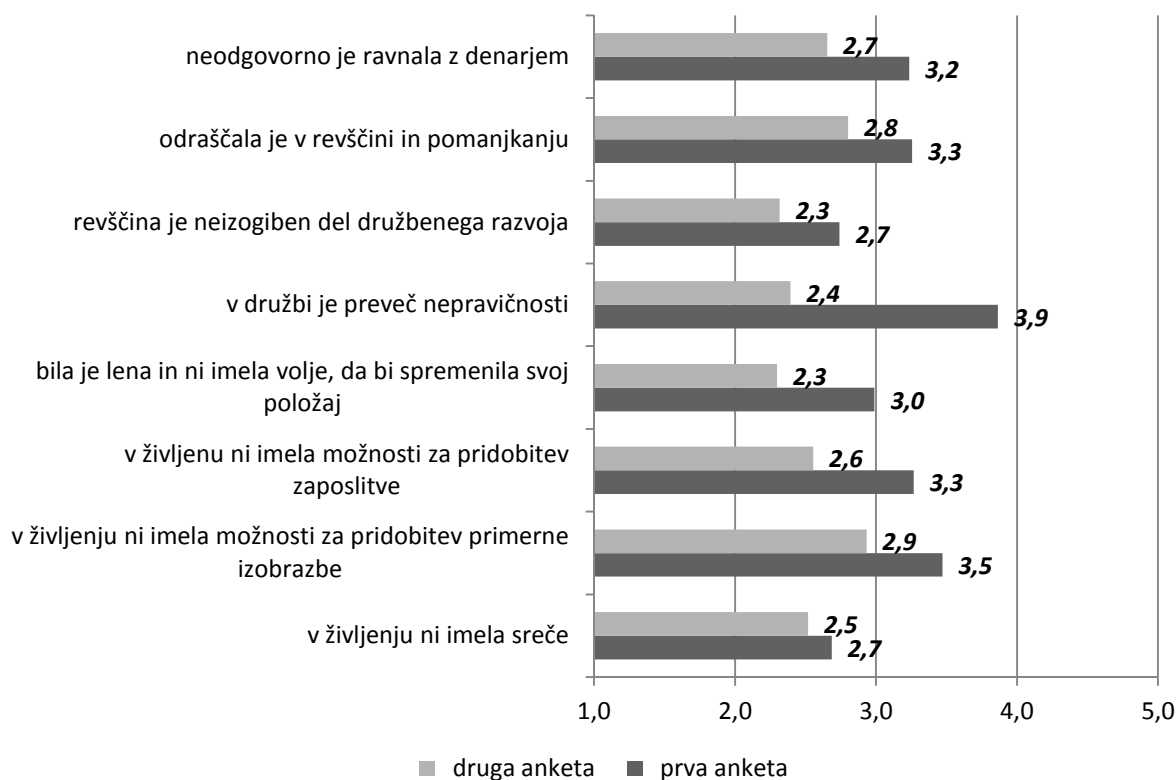
Slika 4: Ali se je, po vašem mnenju, revščina v zadnji desetih letih v Sloveniji... (N1 = 363; N2 = 302)

V anketi smo navedli več razlogov, zakaj se lahko oseba znajde v revščini, in sicer: v življenju ni imela sreče, v življenju ni imela možnosti za pridobitev primerne izobrazbe, v življenju ni imela možnosti za pridobitev zaposlitve, bila je lena in ni imela volje, da bi spremenila svoj položaj, v družbi je preveč nepravilnosti, revščina je neizogiben del družbenega razvoja, odraščala je v revščini in pomanjkanju ter neodgovorno je ravnala z denarjem.

Anketiranci, ki so izpolnjevali prvo anketo, so se z vsemi navedenimi trditvami statistično pomembno bolj strinjali (AS²⁷ od 2,7 do 3,9) od anketirancev, ki so izpolnjevali drugo anketo (AS od 2,3 do 2,9). Na primer s trditvijo, da je v družbi preveč nepravilnosti, so se anketiranci iz prvega anketiranja v povprečju strinjali (AS = 3,9), anketiranci iz drugega kroga anketiranja pa se s to trditvijo v povprečju niso strinjali (AS = 2,4). Razlika je statistično pomembna ($t = 15,818$; $sig = 0,000$). Sicer pa se povprečno strinjanje s trditvijo praviloma giblje okrog ocene 3, kar pomeni da se niti ne strinjajo niti strinjajo.

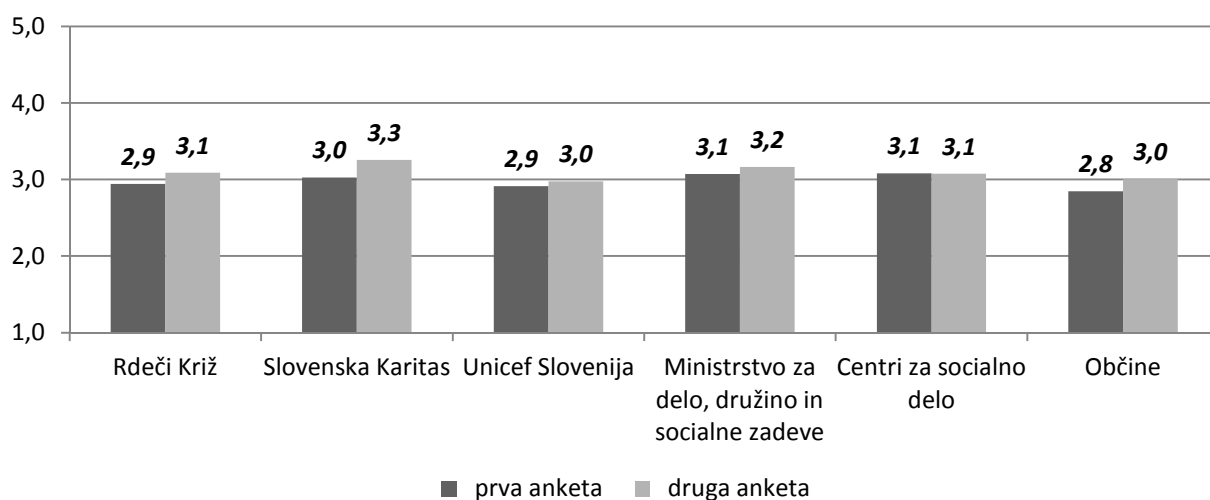
Slika 5: Obstaja več razlogov, zaradi katerih se lahko oseba znajde v revščini. Prosimo vas, da na lestvici od 1, ki pomeni sploh se ne strinjam do 5, ki pomeni popolnoma se strinjam, ocenite, v kolikšni meri se strinjate s spodaj navedenimi razlogi, da se oseba znajde v revščini. (N1 = 356; N2 = 303)

²⁷ Aritmetična sredina.

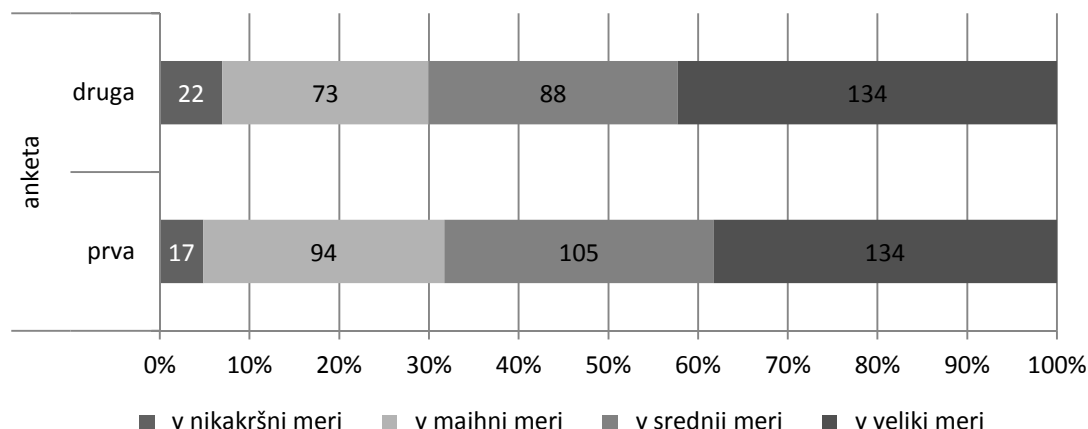
V Sloveniji različne institucije delujejo v smeri zmanjševanja revščine in socialne izključenosti. Anketiranci vsem tem institucijam v povprečju zaupajo v srednji meri (niti ne zaupam niti zaupam). Med anketiranci, ki so izpolnjevali prvo anketo in anketiranci, ki so izpolnjevali drugo anketo, beležimo statistično pomembno več zaupanja ob drugem izpolnjevanju v primeru Slovenske Karitas ($t = 0,903$; $\text{sig} = 0,006$) in občin ($t = 0,416$; $\text{sig} = 0,042$). Sicer pa lahko ugotovimo, da nobena od navedenih institucij ne odstopa pomembno ne v pozitivnem, ne v negativnem smislu zaupanja. MDDSZ ima tako, še posebej glede na trenutno družbeno klimo, razmeroma dobro povprečno oceno.

Slika 6: V Sloveniji različne institucije delujejo v smeri zmanjševanja revščine in socialne izključenosti. Prosimo vas, da na lestvici od 1, ki pomeni sploh ne zaupam do 5, ki pomeni popolnoma zaupam, ocenite, v kolikšni meri vi osebno zaupate navedeni institucijam. (N1 = 353; N2 = 311)

Nadalje smo anketirance povprašali po tem, koliko lahko vladni ukrepi vplivajo na zmanjševanje revščine in socialne izključenosti. Splošno mnenje anketirancev je tu pozitivno - po mnenju anketirancev vladni ukrepi lahko pripomorejo k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti. Tako le 5 % anketirancev ($\%_1 = 4,9$; $\%_2 = 6,9$) trdi, da vladni ukrepi v nikakršni meri ne morejo pripomoči, medtem ko je mnenja, da lahko ti pripomorejo v veliki meri skoraj 40 % anketirancev ($\%_1 = 38,3$; $\%_2 = 42,3$). Statistično pomembnih razlik med anketiranci prve in druge ankete, ne beležimo.

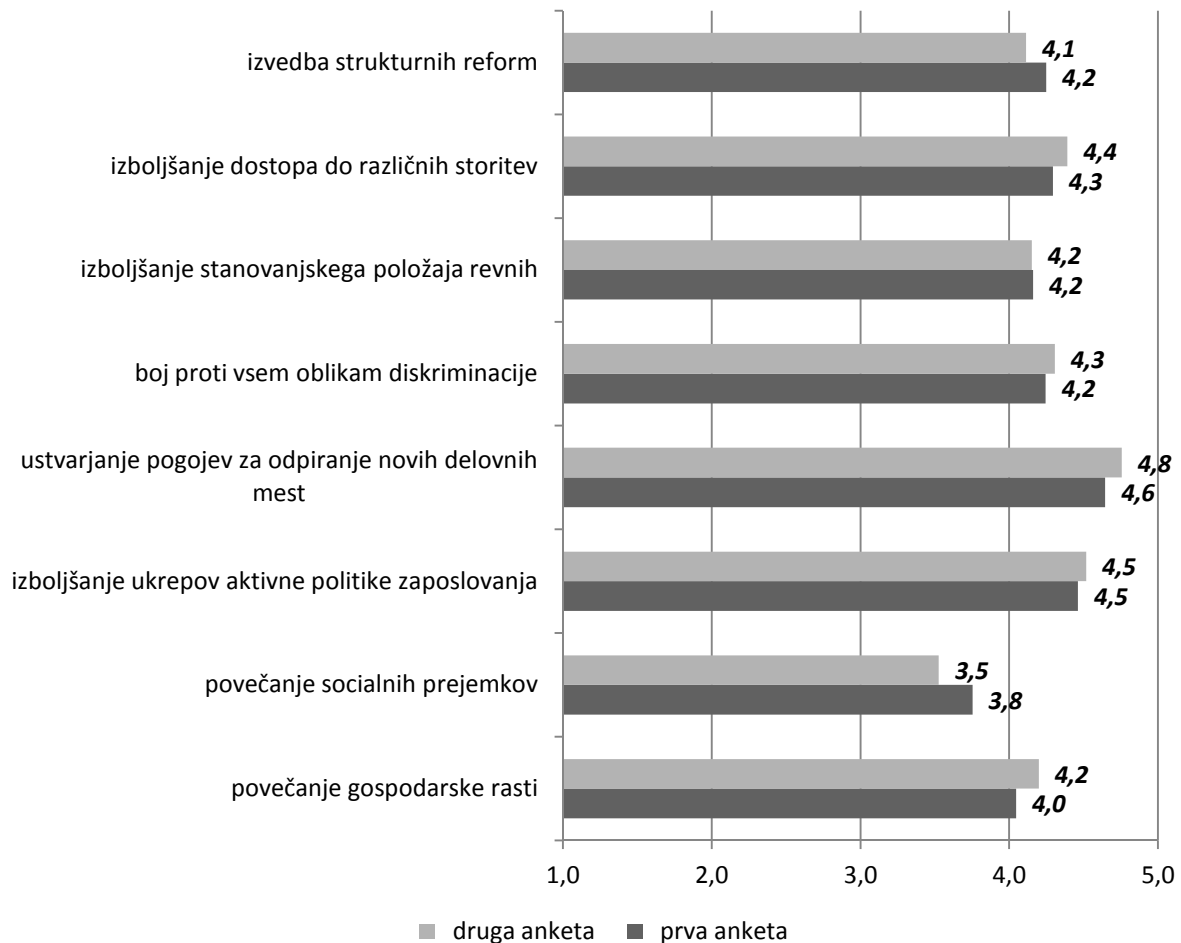
Slika 7: V kolikšni meri lahko na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti pripomorejo vladni ukrepi? (N1 = 350; N2 = 317)

V nadaljevanju ankete nas je zanimalo, v kolikšni meri bi lahko k zmanjševanju revščine in socialne izključenosti v Sloveniji pripomogle različne strategije, kot so: povečanje gospodarske rasti, povečanje socialnih prejemkov, izboljšanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ustvarjanje pogojev za odpiranje novih delovnih mest, boj proti vsem oblikam diskriminacije, izboljšanje stanovanjskega položaja revnih, izboljšanje dostopa do različnih storitev ter izvedba strukturnih reform. Anketiranci so našteje strategije v povprečju ocenjevali kot pomembne (AS od 3,5 do 4,8). Anketiranci tako prve kot druge ankete kot najbolj in v povprečju kot zelo pomembno ocenjujejo strategijo ustvarjanja pogojev za odpiranje novih delovnih mest ($AS_1 = 4,6$; $AS_2 = 4,8$), kot najmanj in v povprečju kot srednje pomembno (niti nepomembno niti pomembno) pa strategijo povečanja socialnih prejemkov ($AS_1 = 3,8$; $AS_2 = 3,5$). Beležimo tudi statistično pomembne razlike v oceni pomembnosti med obema navedenima strategijama, in sicer anketiranci prvega anketiranja ocenjujejo strategijo ustvarjanja pogojev za odpiranje novih delovnih mest ($t = -2,546$; $sig = 0,011$) kot bolj pomembno in strategijo povečanja socialnih prejemkov kot manj pomembno od anketirancev drugega anketiranja ($t = 3,037$; $sig = 0,002$). Statistično pomembna razlika v oceni se pojavi še pri strategiji povečanja gospodarske rasti, ki jo kot bolj pomembno ocenjujejo anketiranci iz prve ankete v primerjavi z anketiranci druge ankete ($t = -2,019$; $sig = 0,035$). Na splošno pa lahko ugotovimo, da sta najpomembnejši strategiji za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti ustvarjanje novih delovnih mest in ukrepi aktivne politike zaposlovanja,

kar je v kontekstu slabšanja položaja posameznikov na trgu delovne sile v letu 2010 tudi povsem razumljivo.

Slika 8: Spodaj je naštetih nekaj strategij, ki bi lahko pripomogle k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti v Sloveniji. Prosimo vas, da na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh ni pomembno, 5 pa zelo je pomembno, ocenite kako pomembna je posamezna strategija. (N1 = 350; N2 = 317)

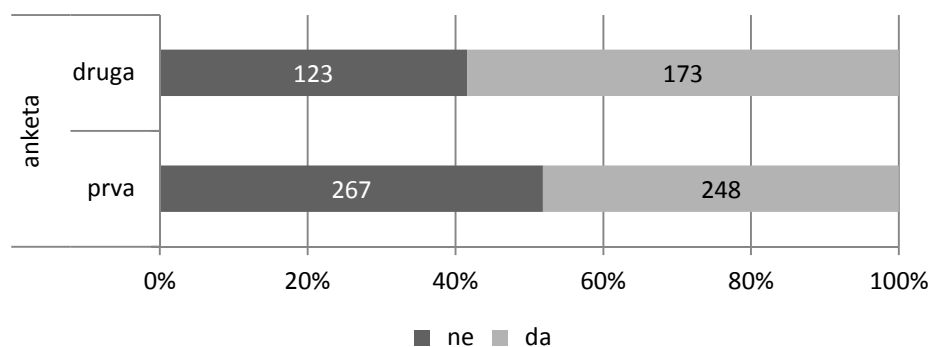
Iz prvega dela anketnih odgovorov lahko ugotovimo značilnosti našega vzorca. Te značilnosti se nam zdijo pomembne zato, ker naš vzorec ni reprezentativen in ga je zato potrebno dobro opisati, da lahko ugotovitve iz naslednjega dela ankete, ki meri poznavanje EL 2010, postavimo v ustrezen kontekst. Ugotovimo torej lahko, da gre pri anketirancih, vključenih v vzorec, za razmeroma mlade (pri prvi anketi je bila povprečna starost skoraj 35 let, pri drugi pa 38,5 let) in visoko izobražene posameznike (v prvi anketi je bilo tistih s končano višjo ali visoko šolo 71,2 %, v drugi pa 63,5 %), ki imajo

razmeroma visoko zaupanje v institucije, ki naj odpravljajo revščino in socialno izključenost, ki so razmeroma zadovoljni z lastnim materialnim standardom in življenjem na sploh, in katere smo v vzorec pridobili s pomočjo metode snežene kepe (preko naših članov socialnega omrežja Facebook in preko njih na njihova omrežja) ter preko objave spletne ankete na spletnih straneh IRSSV, MDDSZ in CNVOS. Iz tega lahko sklepamo, da gre v velikem delu anketirancev za strokovno javnost oz. vsaj za zainteresirano javnost.

3.3. Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti (2010)

Drugi del ankete je bil osredotočen na poznavanje EL 2010. Eden izmed ciljev je bil ugotoviti, ali je ob drugem anketiranju več anketirancev vedelo, da je Evropska unija leto 2010 razglasila za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, kot ob prvem. Ugotavljamo, da statistično značilna povezanost med spremenljivkama obstaja ($\chi^2 = 7,567$; sig = 0,006), in sicer je ob drugem anketiranju več oseb vedelo za EL 2010 (58,4 %) kot ob prvem (48,2 %). Ob koncu leta 2010 (jesen) je bilo torej EL 2010 bolj prepoznavno kot ob začetku leta (pomlad), na kar je lahko vplivala tudi promocija, ki se je odvijala preko različnih aktivnosti in izvedenih dogodkov tekom leta.

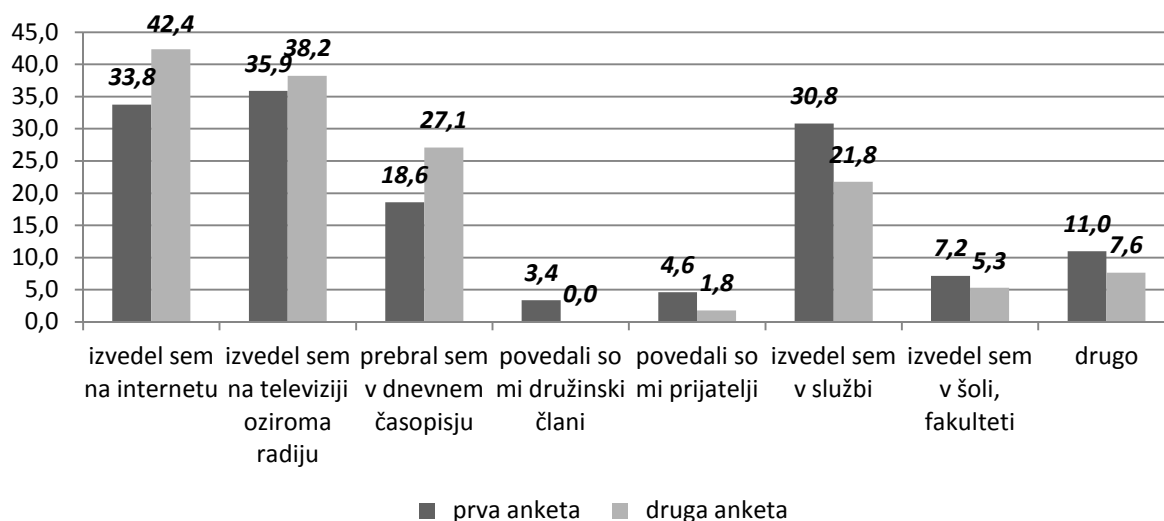
Slika 9: Ali ste vedeli, da je Evropska unija leto 2010 razglasila za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti? (N1 = 515; N2 = 296)

V obeh primerih so anketiranci v največji meri za razglasitev EL 2010 izvedeli na internetu (%₁ = 33,8; %₂ = 42,4) ter televiziji in radiu (%₁ = 35,9; %₂ = 38,2). Pri prvem anketiranju sledi dnevno časopisje (%₁ = 18,6; %₂ = 27,1), pri drugem pa služba (%₁ = 30,8; %₂ = 21,8). Iz ankete sicer ni razvidno iz katere stroke prihajajo anketiranci, vendar lahko, glede na način vzorčenja in pridobivanja anketirancev preko naših

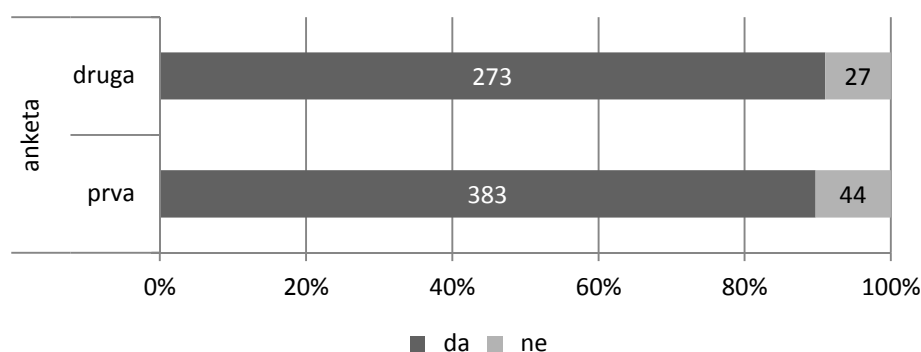
socialnih omrežij in spletnih strani ter glede na podatek o tem, da je znaten odstotek oseb za razglasitev leta izvedelo tudi v službi (nihče namreč ni izvedel zgolj v službi), sklepamo, da je velik del anketirane populacije strokovna javnost. V luči te ugotovitve je potrebno tudi razumeti rezultate ankete.

Slika 10: Kje oziroma od koga ste izvedeli, da je bilo leto 2010 razglašeno za evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti? (N1 = 237; N2 = 170)

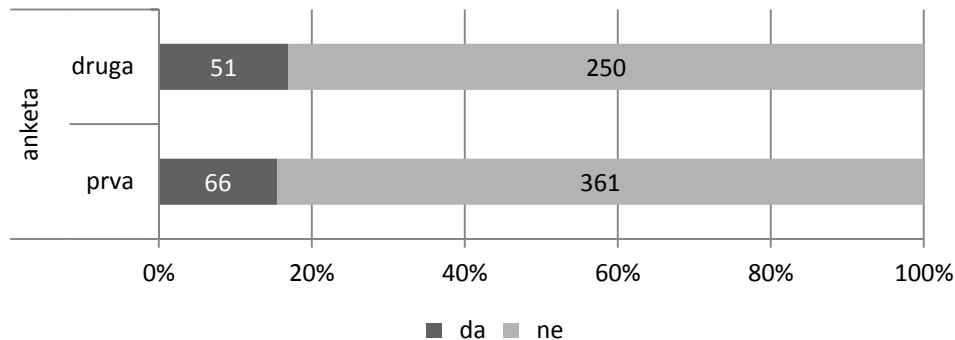
Anketiranci izbor teme za letošnje leto v veliki večini ocenjujejo kot primeren (%₁ = 91,0; %₂ = 89,7).

Slika 11: Ali se vam zdi izbor te teme za letošnje leto primeren? (N1 = 427; N2 = 300)

Kljub temu pa se anketiranci dogodkov niso udeleževali v veliki meri. V obeh primerih se je katerega izmed dogodkov EL 2010, udeležilo razmeroma majhno število anketirancev (%₁ = 15,5; %₂ = 16,9).

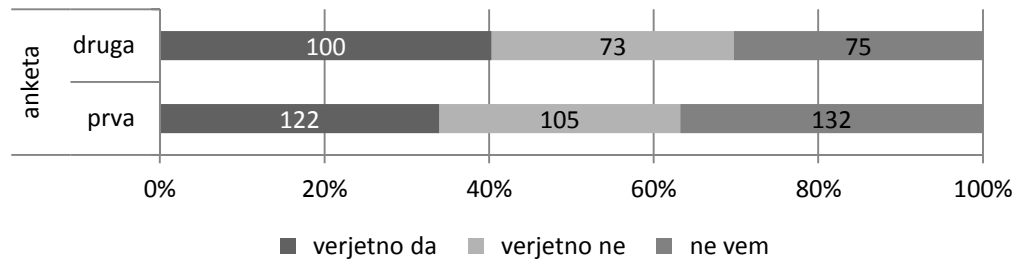
Slika 12: Ali ste se udeležili katerega izmed dogodkov, ki jih Sloveniji v okviru tega organizirajo različne organizacije (srečanja, prireditve, okrogle mize, delavnice ipd.)? (N₁ = 427; N₂ = 301)

Tiste anketirance (N₁ = 66; N₂ = 51), ki so se dogodka udeležili, smo v nadaljevanju povprašali tudi katerega dogodka konkretno. Iz odgovorov je razvidno, da so se anketiranci udeleževali tako uradnih kot neuradnih dogodkov EL 2010. Razmerje znaša približno 50:50. Ta podatek nakazuje na veliko pomembnost t. i. neuradnega dela EL 2010, kjer so organizacije, ki niso bile izbrane na razpisu in niso bile financirane v okviru leta, vseeno organizirale dogodke in aktivnosti, ki so uporabljali logotip EL 2010.

Če bi za dogodek vedeli, bi se za udeležbo odločila več kot tretjina anketirancev (%₀₁ = 34,0; %₀₂ = 40,3). Glede na to, da anketiranci, po naših predvidevanjih, v veliki meri prihajajo iz vrst strokovne oz. zainteresirane javnosti, nas takšen rezultat navaja na spoznanje, da je bila promocija konkretnih dogodkov prešibka. Sklenemo lahko, da bi se ob večji promociji posameznih dogodkov, ki so jih v Sloveniji v okviru EL 2010 organizirale različne organizacije (srečanja, prireditve, okrogle mize, delavnice in podobno), dogodkov udeležilo več ljudi.

Slika 13: Ali bi se udeležili katerega izmed dogodkov, če bi zanj vedeli? (N1 = 359; N2 = 248)

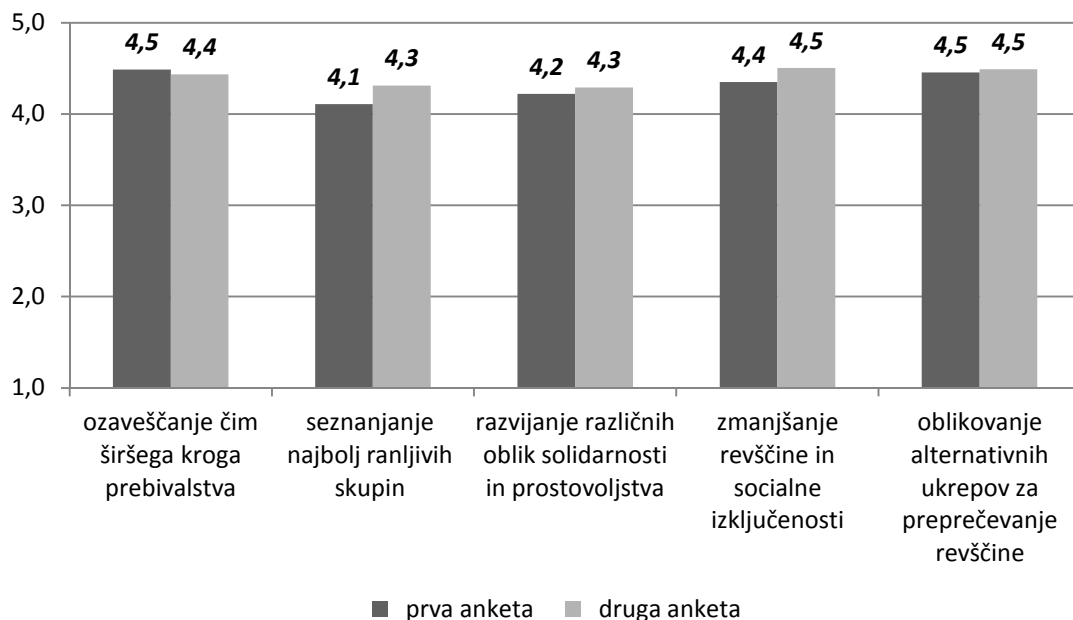
V nadaljevanju smo v anketi navedli pet trditvev, ki se nanašajo na namen EL 2010. Prve tri alineje predstavljajo dejanski namen EL 2010, zadnji dve pa ne. Zanimalo nas je torej, ali EL 2010 dejansko zastavljeno tako, da vključuje cilje, ki se anketirancem zdijo najbolj pomembni. Ugotovimo lahko, da se anketirancem v povprečju vse navedene trditve zdijo (zelo) pomembne:

- A. namen evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti je ozaveščanje čim širšega kroga prebivalstva o tej temi (*cilj EL 2010*);
- B. namen tega leta je seznanjanje najbolj ranljivih skupin z možnostmi za premostitev in rešitev iz stisk, v katerih so se znašli (*cilj EL 2010*);
- C. Evropsko leto je namenjeno poudarjanju pomena in razvijanju različnih oblik solidarnosti in prostovoljstva (*cilj EL 2010*);
- D. namen evropskega leta je zmanjšanje revščine in socialne izključenosti;
- E. Evropsko leto je namenjeno oblikovanju novih, alternativnih ukrepov za preprečevanje revščine in socialne izključenosti.

Med navedenimi trditvami so prve tri trditve (A, B in C) obenem tudi cilji EL 2010. Ti cilji se nanašajo na seznanjanje in ozaveščanje o temi EL 2010 ter na poudarjanje pomena solidarnosti in prostovoljstva, zadnji dve trditvi (D in E), ki pa se ne nahajata med cilji EL 2010, se nanašata na konkretno reševanje revščine in socialne izključenosti. Želeli smo preveriti ali bodo anketiranci različno vrednotili ta dva sklopa trditvev. Kot je razvidno iz naslednje slike, so anketirancem (zelo) pomembne vse naštetje strategije, predvsem pa ozaveščanje ($AS_1 = 4,5$; $AS_2 = 4,4$), zmanjšanje revščine in socialne izključenosti ($AS_1 = 4,4$; $AS_2 = 4,5$) ter oblikovanje alternativnih ukrepov za zmanjšanje revščine in socialne izključenosti ($AS_1 = 4,5$; $AS_2 = 4,5$). Kot najmanj pomembno, a še vedno pomembno,

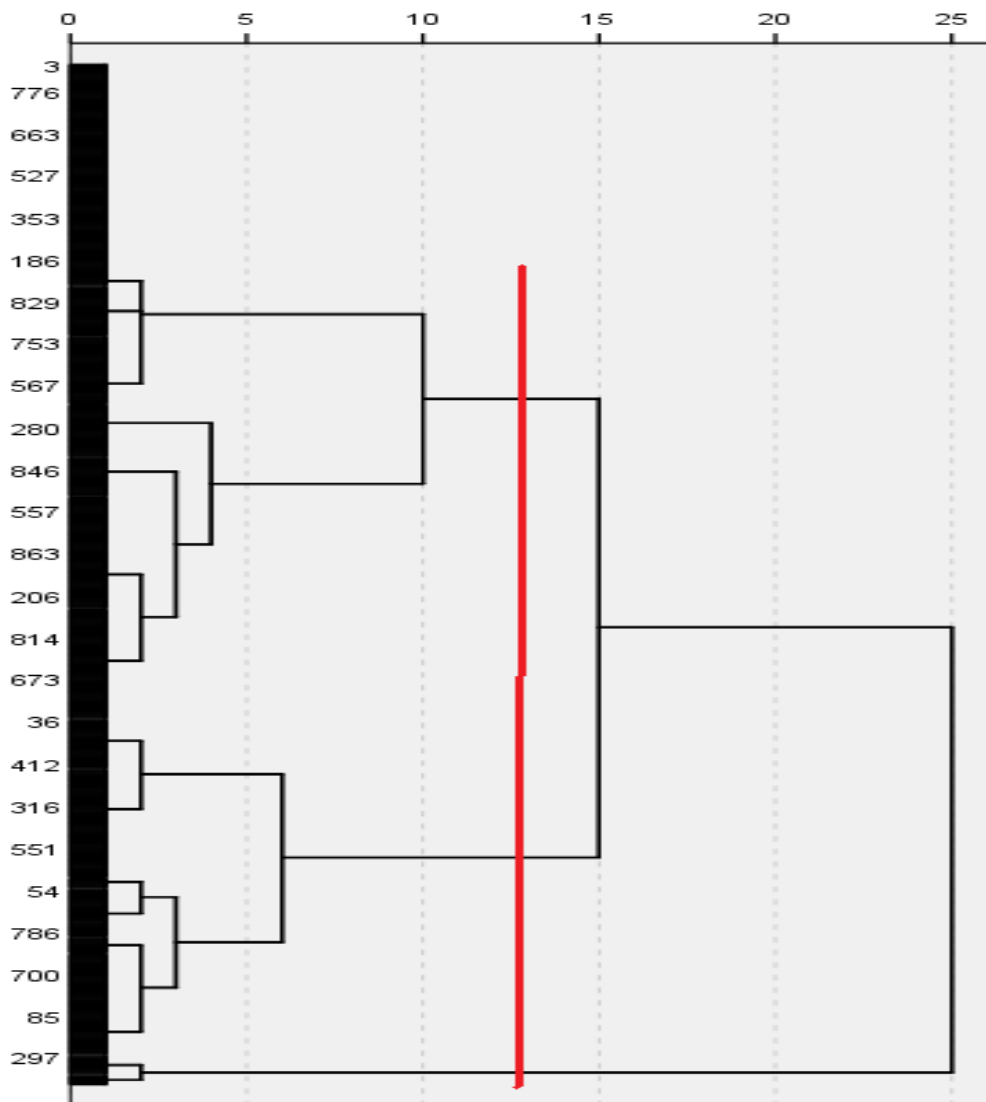
anketiranci ocenijo seznanjanje najbolj ranljivih skupin z možnostmi za premostitev in rešitev iz stisk, v katerih so se znašli ($AS_1 = 4,1$; $AS_2 = 4,3$), ki je med vsemi navedenimi strategijami/cilji morda še najmanj proaktivna oz. ima najmanjše neposredne učinke. Med ocenami trditev tistih, ki so izpolnjevali prvo in drugo anketo, ni statistično pomembnih razlik.

Slika 14: V nadaljevanju je predstavljenih nekaj trditev, ki se nanašajo na namen Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti v Sloveniji. Prosimo vas, da na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh ni pomembno, 5 pa zelo je pomembno, ocenite, v kolikšni meri se vam zdijo posamezni nameni pomembni. (N₁ = 376; N₂ = 299)

Z metodo razvrščanja v skupine (Ferligoj 1989) smo želeli preveriti ali med anketiranci obstajajo različne skupine pri ocenjevanju pomembnosti navedenih strategij. Uporabili smo hierarhično razvrščanje po Wardovi metodi, ki temelji na zaporednem združevanju (zlivanju) dveh ali več skupin v novo skupino in ne zahteva vnaprejšnje določitve števila skupin. Potek razvrščanja je prikazan na dendrogramu, ki ponazarja potek združevanja in olajša odločitev za primerno število skupin. Pri pregledu dendrograma se je pokazalo, da v podatkih obstaja več možnih razvrstitev, in sicer v dve, tri ali štiri skupine. Po temeljitem pregledu vseh možnih rešitev, smo se odločili za razvrstitev v tri skupine ($N_1 = 222$; $N_2 = 433$; $N_3 = 20$).

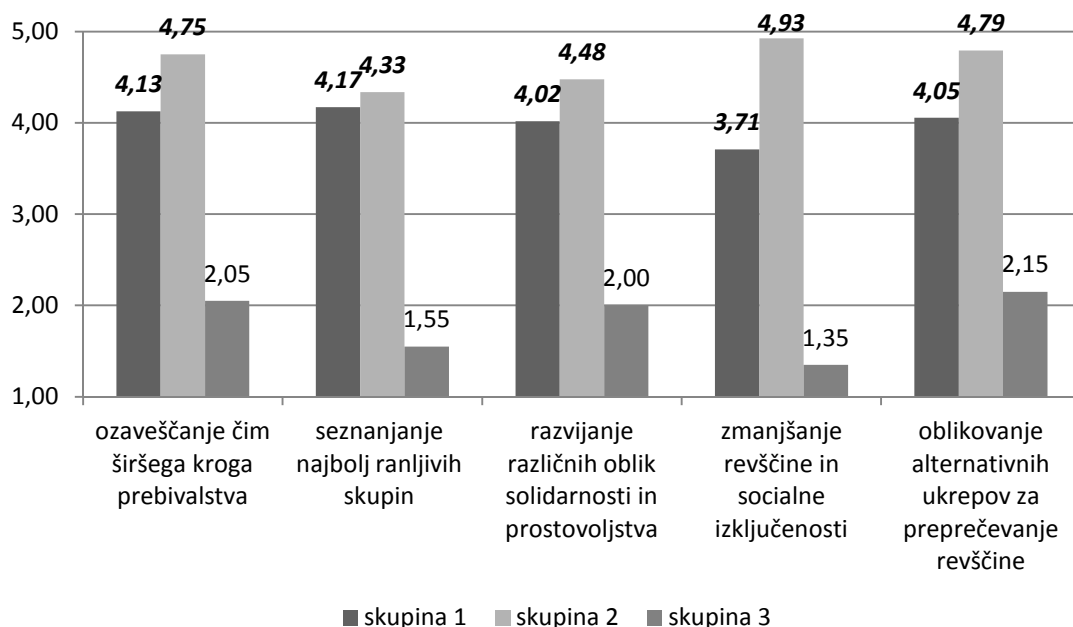
Slika 15: Dendrogram

Največja skupina je *druga skupina*. To skupino predstavljajo anketiranci, ki vse navedene strategije ocenjujejo kot (zelo) pomembne; povprečja so precej visoka (od 4,3 do 4,9). Ta skupina kot zelo pomembno ocenjuje strategijo zmanjšanja revščine in socialne izključenosti, prav tako tudi strategijo oblikovanja alternativnih ukrepov za preprečevanje revščine. *Prva skupina*, v kateri je malo manj kot tretjina vseh anketiranih, navedene strategije vidi kot pomembne, v povprečju pa jih ne ocenjujejo tako visoko kot anketiranci iz prve skupine (od 3,7 do 4,2). Najnižje izmed vseh trditve ocenijo ravno tisto, ki jo druga skupina vidi kot zelo pomembno. V *tretji skupini* je najmanj anketirancev. Pri ocenjevanju pomembnosti strategij pa se od ostalih dveh skupin zelo razlikuje, saj vse navedene trditve v povprečju ocenjuje kot nepomembne.

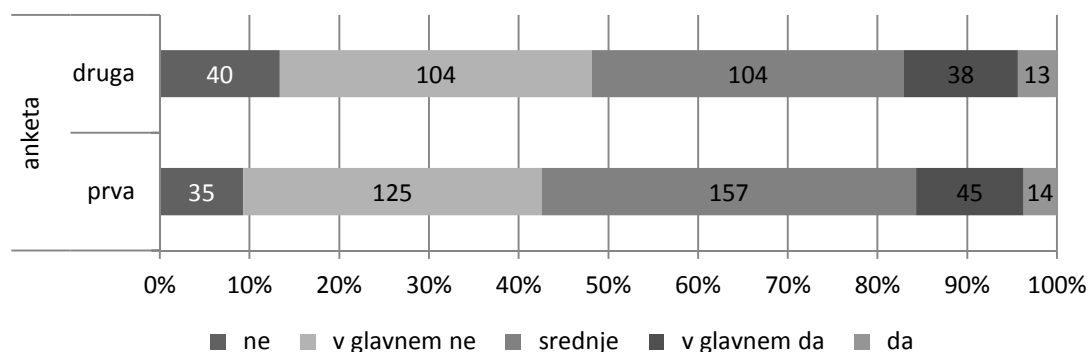
Skupine se med seboj precej razlikujejo glede na spolno sestavo, saj je v prvih dveh skupinah precej več žensk (%₁ = 68,7; %₂ = 78,3), medtem ko v tretji skupini prevladujejo moški (%₃ = 57,9).

Slika 16: Pomembnost strategij (trditev) glede na skupine

Velika večina anketirancev (ne glede na čas anketiranja) meni, da izbrane aktivnosti ne morejo vplivati k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti oz. lahko vplivajo le v srednji meri. Na eni strani anketiranci strategije oziroma cilje EU2010 ocenjujejo kot (zelo) pomembne, po drugi strani pa so glede njihovega dometa oziroma o njihovih dejanskih učinkih na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti izredno skeptični, saj le okrog 15 % anketirancev meni, da lahko (v glavnem) te strategije lahko pripomorejo k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti. Če pogledamo »skeptičnost« po posameznih treh identificiranih skupinah, ugotovimo, da so razlike med skupinami statistično pomembne ($F = 12,034$; $\text{sig} = 0,000$), in sicer so najbolj »skeptični« anketiranci iz tretje skupine ($AS = 1,75$), sledijo jim anketiranci iz prve skupine ($AS = 2,54$), njim pa anketiranci iz tretje skupine ($AS = 2,73$).

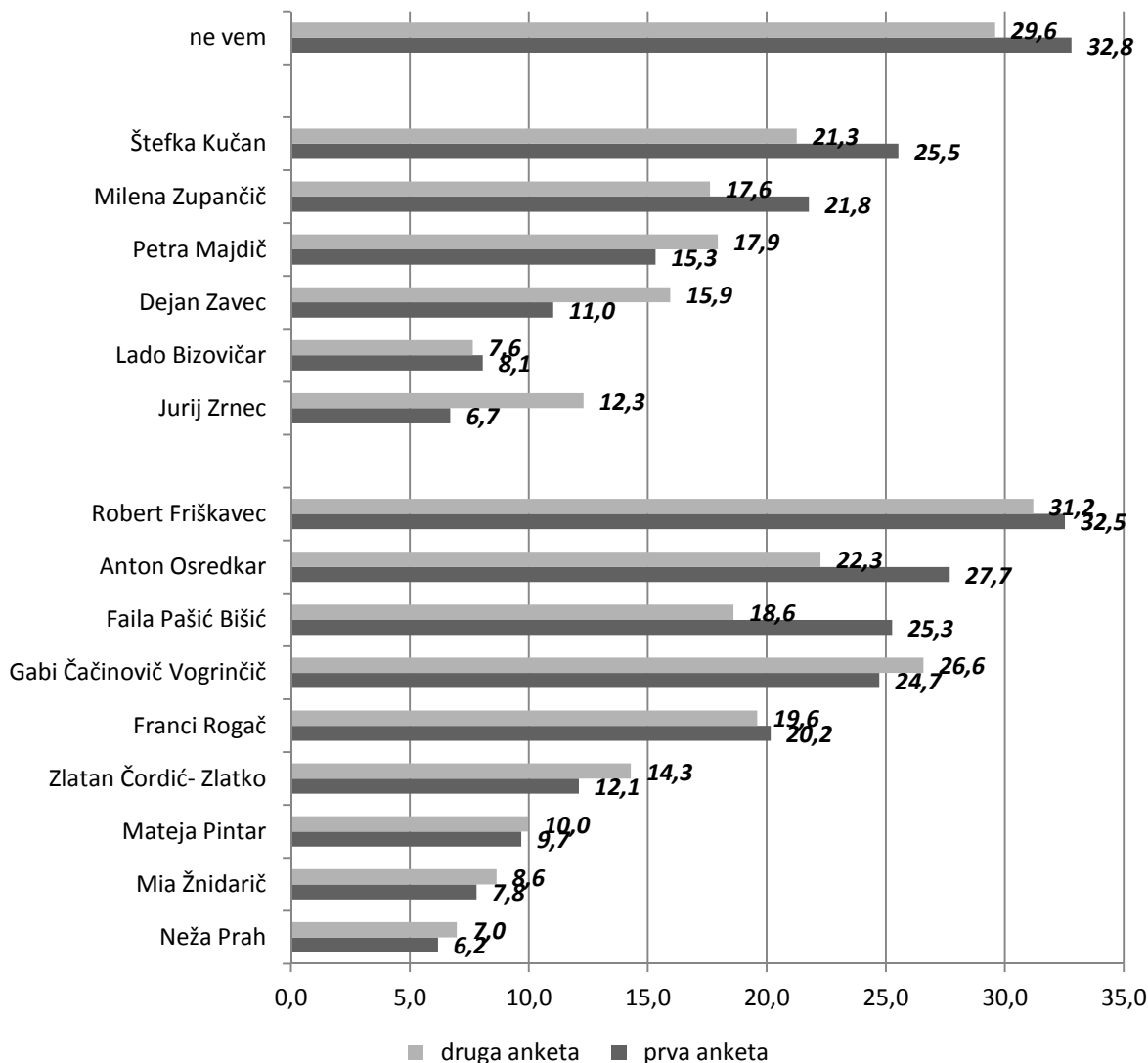
Slika 17: Ali lahko izbrane aktivnosti (srečanja in prireditve, informacijska, promocijska in izobraževalna kampanja ter raziskave) ob evropskem letu resnično pripomorejo k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti? Ocena na lestvici od 1, ki pomeni ne, 2 v glavnem ne, 3 srednje, 4 v glavnem da in 5, ki pomeni da (N1 = 376; N2 = 299)

Poleg ciljev oz. namenov EL 2010 smo preverjali tudi poznavanje ambasadorjev EL 2010. Kot možen odgovor smo ponudili 15 oseb, med katerimi je bilo 9 ambasadorjev EL 2010 in 5 znanih oseb, ki to niso. Ugotavljamo, da skoraj tretjina anketirancev ($\%_1 = 32,8$; $\%_2 = 29,6$) ni znala izmed 15 navedenih oseb, naštetih ambasadorje EL 2010 (9 oseb), precejšen odstotek anketirancev pa je navedel napačne osebe, tj. tiste, ki niso bili imenovani za ambasadorje (6 oseb), in sicer so to: Štefka Kučan ($\%_1 = 25,5$; $\%_2 = 21,3$), Milena Zupančič ($\%_1 = 21,8$; $\%_2 = 17,6$), Petra Majdič ($\%_1 = 15,3$; $\%_2 = 17,9$), Dejan Zavec ($\%_1 = 11,0$; $\%_2 = 15,9$), Jurij Zrnec ($\%_1 = 6,7$; $\%_2 = 12,3$) in Lado Bizovičar ($\%_1 = 8,1$; $\%_2 = 7,6$).

Med ambasadorji so anketiranci največkrat prepoznali Roberta Friškavca ($N_1 = 32,5$ %; $N_2 = 31,2$ %), Antona Osredkarja ($\%_1 = 27,7$; $\%_2 = 22,3$) in Gabi Čačinovič Vogrinčič ($\%_1 = 24,7$; $\%_2 = 26,6$). Tem trem sledita Faila Pašić Bišić ($\%_1 = 25,3$; $\%_2 = 18,6$) in Franci Rogač ($\%_1 = 20,2$; $\%_2 = 19,6$), ostali pa so bili prepoznani v manjšem deležu (>15 %).

Slika 18: Letu boja proti revščini in socialni izključenosti so se kot ambasadorji pridružili nekateri znani Slovenci. Kateri izmed spodaj naštetih so po vašem mnenju ambasadorji evropskega leta? (N1 = 372; N2 = 301)

Glede na poznavanje ambasadorjev EL 2010, smo tvorili štiri skupine anketirancev, in sicer smo jih razvrstili na:

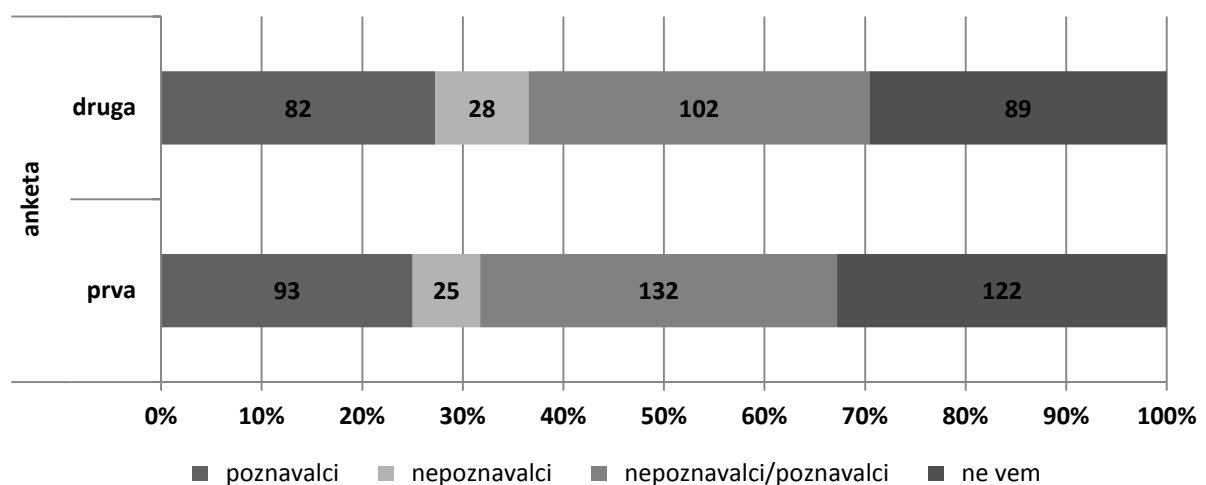
- skupina, ki je navedla samo ambasadorje (poimenujemo jo *poznavalci ambasadorjev*): v to skupino smo uvrstili tiste anketirance, ki so našeli le ambasadorje; večinoma so prepoznali od 1 do 5 ambasadorjev;
- skupina, ki je navedla samo ne-ambasadorje (poimenujemo jo *nepoznavalci ambasadorjev*): sem smo uvrstili anketirance, ki so našeli osebe, ki niso ambasadorji; velika večina (66 %) je navedla po eno tako osebo;

- skupina, ki je navajala tako ambasadorje kot tudi ne-ambasadorje (poimenujemo jo *poznavalci ambasadorjev/nepoznavalci ambasadorjev*): v to skupino smo uvrstili tiste, ki so navajali tako ene kot druge osebe; velika večina je navedla od 1 do 4 ambasadorje, poleg tega pa še od 1 do 3 ne-ambasadorje;
- skupina, ki ne ve, kdo so ambasadorji (poimenujemo jo *ne vem*): sem smo uvrstili anketirance, ki so izbrali odgovor ne vem.

Kot je razvidno že iz zgornje slike in kot kaže tudi razvrstitev anketirancev v štiri skupine, vidimo da je poznavanje imenovanih ambasadorjev EL 2010 precej nizko. Omenili smo že, da skoraj tretjina anketirancev ni znala navesti ambasadorjev (*skupina ne vem*), nekaj manj kot desetina ($\%_1 = 6,7$; $\%_2 = 9,3$) je navajala samo tiste osebe, ki niso bili imenovani v ambasadorje (*skupina nepoznavalci ambasadorjev*), dobra tretjina pa je navajala tako ambasadorje kot tudi tiste, ki to niso (*skupina poznavalci ambasadorjev/nepoznavalci ambasadorjev*). Skupina, ki je navedla samo ambasadorje predstavlja približno četrtno vseh anketirancev, med njimi pa je le nekaj takšnih, ki so pravilno navedli prav vse ambasadorje (4 osebe). Velika večina (tj. 75 %) anketirancev iz te skupine je pravilno navedla od 1 do 3 ambasadorje.

Statistično pomembnih razlik med obema anketiranjema ni, kar pomeni, da se prepoznavanje ambasadorjev tekom leta, glede na odgovore anketirancev, ni izboljšalo.

Slika 19: Poznavanje ambasadorjev (N₁ = 372; N₂ = 301)

3.4. Sklep

Ugotovitve spletne ankete o poznavanju EL 2010 je treba najprej postaviti v kontekst metodologije pridobivanja anketirancev. Anketiranci so bili namreč povabljeni k sodelovanju v anketi po t. i. metodi snežne kepe (preko naših članov socialnega omrežja Facebook in preko njih na njihova omrežja), drugi, naključni anketiranci pa so anketo lahko našli na spletnih straneh IRSSV, MDDSZ in CNVOS. Značilnosti vzorca kažejo, da gre za razmeroma mlade in visoko izobražene posameznike, ki so zadovoljni s svojim materialnim položajem. Iz tega lahko sklepamo, da gre v veliki meri za t. i. strokovno javnost oz. vsaj za zainteresirano javnost, od katere je z večjo verjetnostjo moč pričakovati, da bodo z EL 2010 bolje seznanjeni od splošne javnosti. Domnevamo torej lahko, da bi bili rezultati ankete precej manj pozitivni, v kolikor bi lahko pridobili reprezentativen vzorec slovenske populacije.

Skladno s tem ugotavljamo, da so bili anketiranci razmeroma dobro seznanjeni z dejstvom, da je bilo leto 2010 razglašeno za evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, in da se je seznanjenost precej povečala od takrat, ko smo izvedli prvo anketo (EL 2010 je takrat poznalo malo manj kot polovica anketirancev in sicer 48,2 %), do takrat, ko smo izvedli drugo (takrat je EL 2010 poznalo že 58,4 %). Po drugi strani pa pripravljenost anketirancev za obisk dogodkov v sklopu EL 2010, če bi zanje vedeli, vseeno kaže na premajhno seznanjenost s samimi aktivnostmi in dogodki EL 2010.

Zanimivo je tudi, da anketiranci vse cilje EL 2010 ocenjujejo kot zelo pomembne, pri tem pa je potrebno opozoriti, da med temi kot najmanj pomembnega ocenjujejo cilj seznanjanja najbolj ranljivih skupin z možnostmi za premostitev in izhod iz stisk. Pri tem je potrebno opozoriti, da anketiranci zelo visoko vrednotijo tudi cilje, ki smo jim jih ponudili v odgovor, pa v resnici niso bili del uradnih ciljev EL 2010. Tu je najbolj izstopal najbolj enostavni cilj, in sicer zmanjšanje revščine in socialne izključenosti. Iz tega lahko sklepamo, da so anketiranci EL 2010 višje ocenili pomembnost ciljev, ki bolj aktivno spreminjajo položaj najbolj ranljivih skupin, napram ciljem seznanjanja s problematiko.

Najbolj kritično pa lahko ocenimo prepoznavanje ambasadorjev EL 2010. Tako skoraj tretjina anketirancev ni vedela, kdo so ambasadorji EL 2010, poznavanje ambasadorjev pa se tudi v časovni perspektivi ni pomembno povečalo.

Zaključimo lahko, da je bilo, upoštevajoč značilnosti vzorca, poznavanje EL 2010 dokaj dobro, kar lahko po eni strani pripišemo značilnosti vzorca (za EL 2010 je v službi namreč izvedela skoraj tretjina anketirancev v prvem anketiranju in skoraj dve petini v drugem) in pa medijski pokritosti EL 2010. To lahko ocenimo kot dobro, saj je za EL 2010 v prvem anketiranju več kot tretjina anketirancev zvedela na internetu (več kot dve petini v drugem), skoraj 36 % anketirancev pa je izvedelo za EL 2010 na televiziji oz. radiu (skoraj 38,2 % v drugem anketiranju). V primerjavi z internetom in televizijo in radiom, je bila medijska kampanja manj učinkovita v dnevnem časopisju (za EL 2010 je iz njega izvedelo le 18,6 % anketirancev v prvem anketiranju in 27,1 % v drugem anketiranju).

4. OCENA EL 2010 S STRANI AMBASADORJEV

Ambasadorje smo povprašali o njihovih izkušnjah z EL 2010. Pri tem smo vprašanja razdelili na štiri sklope: splošna ocena EL 2010 in vloga ambasadorjev v njem, ocena medijske pokritosti EL 2010, ocena uspešnosti EL 2010 glede na zastavljene cilje leta in ocena ustreznosti izbire ciljnih skupin in njihovo vključevanje v EL 2010. Splošen vtis po opravljenem skupinskem intervjuju in posamičnih intervjujih z ambasadorji je, da precej kritično ocenjujejo vse štiri sklope, o katerih smo se na intervjujih pogovarjali.

4.1. Splošna ocena EL 2010 in vloge ambasadorjev v njem

Večina ambasadorjev izpostavlja, da so od EL 2010 pričakovali več. Tako v smislu lastne angažiranosti, kot tudi od aktivnosti EL 2010 in ozaveščanja javnosti. Pomembno pa je izpostaviti, da je ocena samega EL 2010 s strani ambasadorjev odvisna tudi od njihovih pričakovanj do samega EL 2010, ki niso bila enotna.

Tako npr. Neža Prah izpostavi, da je v sodelovanje privolila, ker se ji je zdelo, da so evropska leta le PR akcije EU, zato je menila, da bi bilo dobro, če bi bil zraven nekdo, ki ima do EU kritično mnenje. *»Če si zraven, lahko kaj rečeš, če nisi, ne moreš. Kot novinarki se mi je sicer zdelo, da je sporno sodelovati s politiko, vendar sem se ravno zato, ker se mi je zdela to dobra priložnost za izpostavljanje kritičnih mnenj, odločila za sodelovanje.«*

Podobno razmišlja Gabi Čačinovič Vogrinčič, ki pravi, da je bila precej kritična do dometa EL 2010, saj se ji je zdelo, da ni smiselno investirati v aktivnosti, ki so na nek način le promocija tem, ki so povezane z revščino – in ne dodeliti sredstva ljudem, ki so dejansko v stiskah in nimajo temeljnih materialnih sredstev za življenje. *»No, ampak moje mnenje sedaj je, da mi ni žal, kljub dvomom, ki jih še vedno gojim do EL 2010. Žal mi ni zaradi tega, ker me je tema, ki sem jo izpostavljala osebno zbudila, EL 2010 pa mi je dalo priložnost za nastope na mnogih šolah in drugih prireditvah (seminarji, kongresi, radio, TV ipd.).«*

Večja pričakovanja do EL 2010 so imeli Faila Pašić Bišić, Robert Friškovec in Anton Osredkar. Tako prva pravi, da je sodelovanje sprejela, saj je menila, da je EL 2010 odlična priložnost za aktivno delovanje proti revščini in socialni izključenosti, zato je

bilo njeno razočaranje toliko večje, ko je spoznala, da je njeno sodelovanje mišljeno bolj kot promoviranje EL2010, in ni usmerjeno h konkretnim akcijam. »Povabili so me kot ambasadorko, ki bo promovirala in predstavljala EL 2010, nisem pa bila povabljen k nekim konkretnim akcijam, k sistemskim rešitvam. Moja pričakovanja so bila zelo visoka tudi zato, ker naj bi aktivnosti potekale na nacionalnem nivoju, in ker naj bi vse to vodilo MDDSZ, zato sem se tudi vključila. Ker so bila moja pričakovanja izredno visoka, je bilo tudi moje razočaranje zelo veliko. Izpostavila bi, da je naše delovanje temeljilo na neki samoiniciativi. Organizacije, ki so dobile sredstva MDDSZ, so izvajale svoje projekte in aktivnosti, ki pa so temeljili na ozaveščanju in ne na konkretnih akcijah.« Sogovornica izpostavlja še nejasnosti pri razumevanju in razdelitvi nalog, ki naj bi jih opravljali ambasadorji. »Mi nismo imeli niti ene smernice v smislu, da bi bil posamičen ambasador zadolžen za določeno področje dela, na katerem ima veliko izkušenj in ga dobro pozna. Mi bi potrebovali neke usmeritve, tega pa ni bilo. In res se mi zdi škoda. Jaz osebno sem najbolj pogrešala konkretizacijo EL 2010. Nas, ki imamo za sabo številne kilometre humanitarnega dela, bi se dalo uporabiti za tovrstne konkretne akcije in aktivnosti. Pa se to ni zgodilo. To evropsko leto je bilo leto, na katerega se je bilo treba dobro pripraviti. Te pripravljenosti očitno tu ni bilo.«

Anton Osredkar podobno izpostavlja svojo razočaranost nad EL 2010. »Veliko se je govorilo, bili so dani neki denarji za različne načrte in organiziranje, naredilo se je pa samo to, da se je govorilo. V družbi pa se ni nič naredilo. Kamorkoli sem šel, sem si moral sam plačevati pot – s svojo socialno podporo.²⁸ Organizacija je bila zelo slaba. Tudi v Bruselj, kamor sem v okviru tega leta šel, je bilo zelo slabo, ni bilo prevajanja v slovenski jezik – saj ne da ne znam angleško, ampak imam pravico slišati slovensko. V glavnem, katastrofa. Nikoli več se ne bom podal v kaj takega. Mogoče so se drugi ambasadorji vključili v to zaradi izpostavljenosti javnosti, sam pa tega ne rabim. Preveč se govori in premalo se naredi. Nad celoto sem razočaran.«

Mnenje Zlatka Čordića o EL 2010 je sicer bolj pozitivno, izpostavlja pa, podobno kot Faila Pašić Bišić in Robert Friškovec, problem konkretizacije delovanja ambasadorjev.

²⁸ MDDSZ zanika, da bi si moral g. Anton Osredkar sam plačevati stroške poti.

»Teško je pričakovati, da bi ena oseba nekaj bistvenega spremenila. Lahko pa pobere informacije o revščini in socialni izključenosti, ki so mi bile na dogodkih predstavljene, kar se potem odraža tudi v mojih pesmih in osebnem delovanju. Ljudje, ki pridejo v stik z mano so torej bolj ozaveščeni o teh zadevah. Se mi pa zdi, da v EL 2010 nisem imel velikega vpliva, nisem veliko naredil. Ni prišlo do mene, da bi lahko kaj naredil. Jaz sem tukaj lahko samo poslušal, pogrešal pa sem akcijo.«

Podobno meni Robert Friškovec, ki pravi, da na začetku, ko je bil povabljen k sodelovanju ni poznal vseh ciljev, motivov in aktivnosti EL 2010. *»Vedel sem da nočem biti neka 'maskota' EL 2010, mislil sem pa, da bo EL 2010 oz. moje delo znotraj njega, vseeno obsegalo več konkretnih akcij. Zato sem se tudi odzval... Jaz sem bil nad svojo vlogo, ki naj bi bila omejena na ozaveščanje, razočaran. Jaz to vlogo tako ali tako že opravljam, ne glede na to ali sem ambasador EL 2010 ali ne. Imel sem občutek, da se je skozi leto 2010 na nekaj čakalo...po otvoritvenem dogodku EL 2010 sem sicer mislil, da se bo res kaj konkretnega zgodilo, je pa stalno obstajala nejasnost, kaj naj bi mi ambasadorji pravzaprav počeli.«* Tako Friškovec ocenjuje, da so bili ambasadorji neka popolnoma samoiniciativna skupina *»Za nami ni stal nihče, četudi smo bili izbrani s strani MDDSZ. Jaz lahko tudi brez naziva ambasadorja izvajam neke aktivnosti...«*

Gabi Čačinovič Vogrinčič pa pravi, da pobud glede njenih aktivnosti znotraj EL 2010 s strani MDDSZ niti ni pričakovala, jasno ji je bilo, da se mora organizirati sama. *»MDDSZ me je sicer vabilo bolj na dogodke, ki so bili v funkciji promocije EL 2010 (otvoritev, zaključek ipd.), ki pa se meni zdijo pri odpravljanju revščine manj pomembni. Je pa res, da imam jaz kot univerzitetna profesorica več možnosti, da povem svoje mnenje od, morda, drugih ambasadorjev, zato bi bilo smiselno, da bi ambasadorji na pobudo in pod vodstvom MDDSZ delovali usklajeno, da bi si točno razdelili kdo dela kaj, kam kdo gre, kdo pokriva kakšno področje, in da bi npr. skupaj organizirali kakšno konkretno akcijo ipd., za katero niti ne bi bila potrebna dodatna finančna sredstva. Sestanki ambasadorjev pa niso bili t. i. delavni sestanki, ampak bolj promocijske narave, jaz pa zato nimam niti časa v življenju.«*

Po drugi strani je npr. Neža Prah, kljub temu, da se strinja, da je pri delovanju ambasadorjev manjkalo neko zaledje, ki bi jim nudilo platformo za delovanje, svojo

ambadorsko vlogo razumela drugače. »Jaz iz teh začetnih kontaktov nisem razumela, da od nas pričakujejo kakšno konkretno akcijo, da bomo pri konkretnih aktivnostih sodelovali, ampak, da bomo zgolj neke vrste promotorji EL 2010. Jaz sem razmišljala tako...lahko si sicer 'samo' promotor, vendar ti tudi to da prostor, da izpostaviš določene kritične točke...bila sem v Bruslju, ko se je sprejemala odločitev o EL 2010. Že tam sem videla, kako je stvar zastavljena. EL 2010 je bilo zastavljeno bolj kot PR akcija. Že zaradi tega jaz do EL 2010 nisem imela velikih pričakovanj. Zato sem na prireditvah, ki sem se jih udeleževala, skušala poudarjati, da so za revščino krivi sistemski mehanizmi in da lahko nekdo revščino tudi izkorišča.«

4.2. Ocena medijske pokritosti EL 2010

Ambasadorji ocenjujejo medijsko pokrivanje EL 2010 kot nezadovoljivo. Na splošno lahko ugotovimo, da so pogrešali bolj celovito in usklajeno medijsko strategijo, ki bi zajela tako delovanje ambasadorjev kot tudi aktivnosti izvajalcev projektov in druge prireditve, ki so potekale v okviru EL 2010.

Skladno s tem, Robert Friškovec meni, da je medijska strategija sicer obstajala, da pa je bila, še posebej ob dejstvu, da je bil eden izmed ciljev EL 2010 ozaveščanje javnosti o revščini in socialni izključenosti, premalo močna. »Verjetno mora nekdo kontaktirati medijske hiše, da potem uredniška politika različnih medijskih hiš da tem temam neko stalno mesto. Sicer so bile določene akcije, ki so se odvijale v okviru EL 2010 medijsko pokrite, vendar pa ni bilo vedno razvidno oz. dovolj izpostavljeno, da se odvijajo kot del EL 2010. Meni se zdi, da je bilo to področje dokaj šibko.«

Temu mnenju se pridružuje Neža Prah, ki pravi, da je o medijski strategiji veliko povedalo že dejstvo, da so za nasvete, kako se povezati z uredništvimi medijskih hiš, prosili njo. »EL 2010 je vseeno neka obsežna nacionalna akcija, kjer bi morala biti medijska strategija popolnoma jasno načrtana in vnaprej pripravljena. Moje mnenje je, da se MDDSZ oz. Formitas v tej situaciji nista dobro znašla. Zdi se mi, da v ozadju ni bilo neke medijske strategije, in da se je vse delalo bolj po 'domače'. Jaz sem medijsko pokritost kot novinarka bolj podrobno spremljala, tu pa tam so se sporadično pojavljali kakšni manjši članki, vendar pa lahko na splošno ugotovim, da moji novinarski kolegi niso vedeli, da poteka EL

2010. Bilo je sicer nekaj PR sporočil, vendar pa je to za večjo prepoznavnost EL 2010 premalo.«

Podobno razmišlja tudi Robert Friškavec, ki ugotavlja, da ambasadorjem ni bila popolnoma jasna razdelitev vlog pri medijskem pokrivanju EL 2010 med Formitasom in MDDSZ, in da oblikovanje medijske strategije ne bi smelo biti tak problem. »Predstavniki MDDSZ in ambasadorji bi se lahko dogovorili za sestanke z vsemi uredništvi, odšli bi tja in se dogovorili o medijskem sodelovanju. Je pa tudi res, da nam ambasadorjem ni bila čisto jasna ločnica med MDDSZ in Formitasom. Ni bilo jasno, kdo je na področju medijskega pokrivanja EL 2010 'operativec'«.

4.3. Ocena uspešnosti EL 2010 glede na zastavljene cilje leta

Ambasadorji na splošno ocenjujejo, da so bili cilji EL 2010 dobro zastavljeni. Kljub temu pa so kritični do same implementacije aktivnosti, ki naj bi cilje pomagala uresničiti in tudi do same logike delovanja evropskih let na splošno, in cilja ozaveščanja, kot legitimnega cilja EL 2010.

Tako Faila Pašić Bišić sicer meni, da so bili cilji jasno postavljeni, in da ti predstavljajo vrednote, katerim je potrebno posvečati veliko pozornost. Kritično pa ocenjuje izbrani cilj ozaveščanja. »Ta cilj ozaveščanja je brezpredmeten. Meni se je zdelo, da smo ozaveščali ljudi (npr. socialne delavce; op. Kongres socialnega dela), ki tako ali tako vedo, kdo so ranljive skupine, in kje so problemi na področju revščine in socialne izključenosti. Na terenu pa je bilo samega ozaveščanja ljudi v smislu povečanja zavedanja njihovih pravic zelo malo.«

Temu mnenju se pridružuje Gabi Čaćinovič Vogrinčič, ki pravi, da so bili cilji EL 2010 primerni, da pa se problem pojavi pri vprašanju, kako jih uresničiti. »Jaz sem npr. skozi svoje aktivnosti v okviru EL 2010 gotovo seznanila šole, ravnateljce, kolege psihologe, socialne delavce in strokovnjake drugih strok, ampak vprašanje, kako delovati naprej po EL 2010, in kako naše ideje implementirati v praksi, še vedno ostaja neodgovorjeno. Npr. kako razvijati solidarnost v šoli ob vse večjih težnjah po konkurenčnosti otrok in tudi

učiteljev. Poleg tega bi lahko EL 2010 bolj konkretno naslavljajo te probleme, imamo že raziskave, imamo veliko število knjig, člankov ipd. potrebno je zadeve le uresničiti.»

Neža Prah podobno poudarja, da je bilo terenskega dela ambasadorjev malo ali nič, da pa sama svoje vloge znotraj EL 2010 niti ni razumela na ta način. *»Sem pa vseeno pričakovala, da bodo naše aktivnosti bolj organizirane prav v smislu delovanja na področju, ki ga najbolj poznaš. Jaz osebno tudi nisem pričakovala, da bo EL 2010 skozi cilj ozaveščanja prineslo bistvene spremembe. Dokler se politika, zakoni ne spremenijo, ozaveščanje samo ne pomaga. Zato se mi zdi, da bi moral biti poudarek EL 2010 bolj na tem – kako spremeniti sistemske pogoje, ki proizvajajo revščino in socialno izključenost.»*

Podobno ugotavlja tudi Robert Friškovec, ki izpostavlja, da problem ni bil v opredeljenih ciljnih, ampak v izvedbi EL 2010. *»Jaz sem pogrešal metodologijo, korake, kako preverjati ali so bili cilji doseženi, če nimamo definiranih korakov, kako cilje doseči. Vsak najmanjši projekt zahteva metodologijo dela, korake, kako cilje doseči, vmesne faze realizacije, tega pri EL 2010 ni bilo. Ciljne skupine so bile definirane široko, vendar pa jih je bilo s samim razpisom težko pokriti, saj je sredstva prejelo le 10 organizacij.»*

S tem se sicer strinja Faila Pašić Bišić, ki je prepričana, da je bilo preveč sredstev namenjenih analizam in raziskavam; se pravi dokumentiranju problematike revščine in socialne izključenosti. Po drugi strani Neža Prah poudarja, da so raziskave nepogrešljive pri oblikovanju ustreznih javnih politik za soočenje s problemi revščine in socialne izključenosti (npr. Nacionalni program na področju brezdomstva, ki je v pripravi), vendar pa si želi, da bi bile te raziskave opravljene že pred EL 2010. *»Moje mnenje je, da bi morali pred EL 2010 vse te podatke, vse raziskave že imeti pripravljene, potem pa znotraj EL 2010 delovati konkretno in odpravljati probleme. Če pa poimenuješ evropsko leto 'boj proti revščini in socialni izključenosti', potem bi bilo za kakovostni 'boj' potrebno poskrbeti prej.»*

Robert Friškovec se temu mnenju pridružuje, poleg tega pa meni, da je MDDSZ vseskozi dajalo vtis, da sami ne verjamejo resno v potencial EL 2010 in da so se k projektu pridružili, ker to od Slovenije zahteva EU. Podobno razmišlja tudi Neža Prah, ki meni, da

tudi sama EU ni verjela v potencial EL 2010 (kot tudi ne verjame v potencial drugih evropskih let). *»Meni se zdi, da je to le še ena PR akcija v smislu, da se vsako leto razglasi neko družbeno temo, nameni se ji nekaj sredstev, da se zadovolji določene skupine prebivalstva, da se spodbudi in nagradi nevladne organizacije, dejanski sistemski premiki pa se na ta način ne zgodijo. Tudi zato jaz že na začetku nisem pričakovala, da se bo zgodil t. i. veliki pok. Sem se pa pridružila zato, da bi pokazala, da dokler tisti, ki so oblikovalci politik in sistema ne bodo naredili nekih sprememb, tudi opozarjanje in osveščanje ne bo pomagalo.«*

Po drugi strani pa je v potencial EL 2010 bolj verjela Faila Pašić Bišić. *»Jaz pa verjamem, da bi aktivnosti EL 2010 lahko izboljšale položaj ranljivih skupin. Pod pogojem, da bi ljudje verjeli v to. Zato se mi zdi škoda, da tega leta nismo izkoristili, verjamem, da bi lahko naredili veliko več. Npr. že samo dejstvo, da se vsi ambasadorji nikoli nismo dobili, pove veliko.«²⁹ Nekaterih sploh nisem spoznala.«*

4.4. Ocena ustreznosti izbire ciljnih skupin in njihovo vključevanje v EL 2010

Ambasadorji na splošno ocenjujejo, da so bile ciljne skupine vključene toliko, kolikor je ta cilj uspelo uresničiti organizacijam, ki so bile izbrane na razpisu MDDSZ. Tako npr. Faila Pašić Bišić izpostavlja problematičnost omejenosti EL 2010 na ciljne skupine, ki so jih kot ranljive v svojih prijavih opredelile organizacije, ki so bile izbrane na razpisu MDDSZ. *»Ranljive skupine se je EL 2010 dotaknilo toliko, kolikor so bile organizacije, izbrane na razpisu, uspešne pri uresničevanju svojih deklariranih ciljev in opredelitvi ciljnih skupin. Se pa bojim, da so bile te aktivnosti precej lokalne npr. brezdomci niso samo v Ljubljani, čeprav so tu najbolj vidni, opazni zaradi svoje številčnosti, ampak tudi drugje po Sloveniji. Glede na to, da je EL 2010 potekalo na nacionalni ravni, sam pričakovala bolj nacionalno delovanje.«*

²⁹ MDDSZ navaja, da so sestanek z ambasadorji organizirali v prostorih MDDSZ, dne 13. 4. 2010, sejna soba v IV. nadstropju, v Ljubljani na Kotnikovi 5.

Robert Friškovec podobno ugotavlja, da je ranljivih skupin v Sloveniji vsekakor več kot skupin, ki so bile opredeljene znotraj EL 2010, se pa zaveda, da se je na določene ciljne skupine potrebno omejiti.

Bolj pesimistična je v svojem razmišljanju Gabi Čačinovič Vogrinčič. Meni, da se EL 2010 ciljnih skupin ni dotaknilo na ustrezen način. *»Bojim se, da EL 2010 ciljnih skupin ni doseglo. Npr. delavci migranti...bojim se, da se jih EL 2010 sploh ni dotaknilo, verjetno pa nihče ni prišel do njih in jim predstavil neko akcijo. Kaj to sploh pomeni seznanjati delavce migrante? Ozaveščanje...lepo vas prosim? To, da tuji delavci pri nas živijo kot sužnji se je vedelo že pred EL 2010 in mislim, da nismo prispevali nič, da bi bolje živeli. Ozaveščanje je po mojem mnenju ostalo na ravni strokovnjakov in javnosti. EL 2010 je ozavestilo tiste, ki so itak že izpostavljeni ozaveščanju. Vedno torej manjka to, da mi zares nismo pri ljudeh. Osnovna pomanjkljivost projektov kot je EL 2010 je, da premalo pozornosti posveča skupnim projektom, kjer bi sodelovale tudi same ciljne skupine. Vzpostaviti bi morali nek mehanizem, kjer bi bile ciljne skupine pri skupnih projektih sodelovale že od vsega začetka.«*

Faila Pašić Bišić, Robert Friškovec in Neža Prah pa izpostavljajo tudi slabo seznanjenost širše javnosti s cilji EL 2010. Tako zadnja meni, da je sicer skušala te teme pripeljati v medije, vendar pa je nemogoče promovirati stalno iste teme, saj medijski svet preprosto ne deluje na ta način. Faila Pašić Bišić v zvezi z doseganjem ciljnih skupin in širše javnosti meni, da bi bilo morda bolj primerno EL 2010 organizirati po principu natančne delitve vlog in nalog. *»Pri tem mislim prvič na vlogo, ki bi jo imele organizacije, prejemnice sredstev iz razpisa, in drugič na ambasadorje, ki bi lahko potem pokrili, področja in ciljne skupine, ki jih razpis ni mogel zajeti. Na ta način bi lahko bila ozaveščenost javnosti večja, prispevek ambasadorjev bi lahko bil večji. Kot pa je bilo EL 2010 organizirano sedaj, pa se mi, ambasadorji, v njem nismo najboljše znašli. Če bi bile naloge vsakega izmed nas veliko bolje opredeljene in usmerjene, bi lahko tudi mi delovali in osveščali popolnoma drugače in slika EL 2010 bi bila posledično drugačna. Tako pa so bili ozaveščeni le tisti, ki so se udeleževali dogodkov.«*

Izpostaviti je treba tudi medijsko neaktivnost samih ambasadorjev. Tako je bilo njihovih izjav za medije oz. intervjujev z njimi, ki bi se nanašali na EL 2010, zelo malo. »Nikogar od nas v času EL 2010 ni nihče vprašal za izjavo ali pa intervju. Če opredelimo medije kot instrument, ki naj seznanja javnost, to pove veliko o vloženem naporu za prepoznavnost EL 2010. Tu v bistvu ni bilo najbolj jasno, kaj so želeli na MDDSZ z našimi imeni doseči: ali je to medijska prepoznavnost ali pa so to dosežki in delovanje posameznika v preteklosti. Dejstvo pa je, da če želiš pritegniti ljudi, da bodo npr. prebrali nekaj na to temo, moraš izbrati nekoga, ki je zelo prepoznaven. Po drugi strani pa, če potrebuješ nekoga, ki bo izvajal neke konkretne akcije, izbereš nekoga, ki ima izkušnje na tem področju. Jaz sem ambasadorstvo razumela v smislu promocije EL 2010« (Prah 2011).

Nasprotnega mnenja o vlogi ambasadorjev pa je Faila Pašić Bišić. »Če bi meni februarja 2010 nekdo rekel, rabimo te za promocijo EL 2010, bi prav gotovo rekla ne. Jaz sem pristala na sodelovanje, ker sem hotela delati, ker sem hotela spreminjati, ker sem hotela biti gonilna sila, ki bo za sabo potegnila druge. Če bi mi takrat nekdo rekel, rabimo te zato, ker imaš naglavno ruto, zato, ker bo EL 2010 potem bolj prepoznavno, bi rekla ne«.

Bolj pozitivno o potencialnih učinkih EL 2010 razmišlja Gabi Čačinovič Vogrinčič. Meni namreč, da je bilo EL 2010 koristno vsaj z vidika pridobivanja novih podatkov o brezdomcih in migrantih. »Sedaj pa je pomembno, kako bomo znali ta nov vpogled izkoristiti za delo naprej in za konkretne akcije in reševanje problemov ranljivih družbenih skupin. Pri oblikovanju javnih politik, ki naj naslavlja te probleme, pa morajo biti nujno vključene ciljne skupine. To bi bil lahko morda dolgoročnejši učinek EL 2010 – da se že v samo oblikovanje javnih politik vedno vključuje ciljne skupine teh politik. Poleg tega se je v tem letu, kljub nekaterim kritikam, dogajalo več aktivnosti kot če tega leta ne bi bilo. In to je že nek korak naprej. Se pravi, nekaj ljudi smo ozavestili, pridobili smo uvid v solidarnosti in prostovoljstvo, opredelili smo ciljne skupine in teme, ki drugače niso v središču medijske pozornosti, sedaj pa moramo naprej. Upam, da se bodo naša prizadevanja nadaljevala tudi brez evropskega denarja.«

4.5. Sklep

Ugotovimo lahko, da so imeli ambasadorji različne motive in pričakovanja ob svoji odločitvi za sodelovanje v EL 2010. Večino intervjuvanih ambasadorjev je vodila želja po aktivnem spreminjanju položaja v EL 2010 opredeljenih ciljnih skupin. Aktivno spreminjanje položaja ranljivih skupin so razumeli kot delo na terenu, sodelovanje z ranljivimi skupinami, humanitarno delo, ozaveščanje posameznikov o njihovih pravicah in aktivno vključenost v projektne aktivnosti EL 2010. Druga skupina ambasadorjev pa je razumela svoje sodelovanje kot možnost, da izpostavijo teme, za katere se jim je zdelo, da bi lahko brez njihovega sodelovanja ostale spregledane. Ta skupina je torej svoje delovanje znotraj EL 2010 razumela kot del njegove promocije v širši javnosti in ne neposredno kot delo z opredeljenimi ranljivimi skupinami. Ugotovimo torej lahko, da je že v začetku sodelovanja z ambasadorji prišlo do nejasnosti glede opredelitve njihovih nalog in aktivnosti, kar je rezultiralo v nujnosti samoiniciativne organizacije ambasadorjev in umanjkanju jasnih smernic za njihovo delovanje, razdelitvi nalog med posameznimi ambasadorji, organizacije dela in drugih (tudi materialnih podpor npr. v obliki potnih stroškov) podpornih mehanizmov za njihovo uspešno sodelovanje v EL 2010.

Ambasadorji so manj kritični do ciljev EL 2010. Z njimi se na splošno strinjajo, kljub temu pa vsi izpostavljajo vprašljivost ozaveščanja kot enega izmed glavnih ciljev EL 2010. Trdijo, da so bili skozi EL 2010 ozaveščeni tisti, ki so že tako ali tako izpostavljeni ozaveščanju glede problemov revščine in socialne izključenosti. Cilj ozaveščanja tako ne more biti del projekta, ki v imenu vključuje besedo 'boj', saj ta implicira vse kaj drugega kot seznanjanje akademske in širše javnosti o problematiki in pridobivanje, sicer novih, podatkov in pogledov na revščino in socialno izključenost. Tako bi bilo smiselno te podatke pridobiti že prej, saj so predpogoj za uspešen 'boj', EL 2010 pa dejansko zasnovati tako, da bi lahko upravičilo svoje ime, s tem ko bi bil precej večji poudarek dan konkretnim aktivnostim na terenu in spreminjanju sistemskih pogojev, ki so odgovorni za revščino in socialno izključenost.

Glede ustreznosti opredelitve ranljivih ciljnih skupin EL 2010 pa so si enotni, da so bile ciljne skupine dobro izbrane. Kljub temu zopet izpostavljajo dvom v ustreznost in

primernost instrumentov in mehanizmov evropskih let (tudi EL 2010) za izboljšanje položaja znotraj njih opredeljenih ciljnih skupin.

Zaključimo torej lahko, da kritična ocena EL 2010 s strani ambasadorjev izhaja iz lastnih visokih pričakovanj do EL 2010 in potencialnih učinkov, ki naj bi jih to imelo na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti, in iz nejasno definiranih vlog ambasadorjev.

5. ZAKLJUČKI

Evalvacija EL 2010 je bila sestavljena iz posamičnih evalvacij projektov, ki so bili izbrani na razpisu MDDSZ, analize spletne ankete o poznavanju EL 2010 in zaznavah revščine in socialne izključenosti ter intervjujev z ambasadorji EL 2010. Na ta način smo pridobili vpogled v uspešnost implementacije EL 2010 z vidika različnih deležnikov: izvajalci, splošna javnost, ambasadorji, s čimer smo zagotovili celostni pristop k oceni EL 2010.

Na prvi ravni analize (implementacija projektov) ugotavljamo, da so bili izbrani projekti izvedeni razmeroma dobro in v skladu z vnaprej opredeljeno logiko delovanja vsakega projekta posebej. Izpostaviti pa je treba, da so bili cilji projektov nemalokrat opredeljeni presplošno, s čimer je (bilo) oteženo merjenje kratkoročnih učinkov njihovih aktivnosti. Cilji organizacij bi torej morali biti zastavljeni precej bolj konkretno, poleg tega bi morale organizacije že vnaprej določiti merljive kratkoročne in dolgoročne učinke.

Ciljne skupine, ki so jih izvajalci določili v prijavi na razpis, so bile dosežene, na kar kaže udeležba na dogodkih in v aktivnostih ter nekateri kratkoročni učinki, ki jih v svojih poročilih navajajo izvajalci. Kljub temu izpostavljamo dva problema, ki se nanašata na ciljne skupine EL 2010. Prvi problem je prešibko naslavljanje nekaterih ciljnih skupin, ki naj bi bile del EL 2010. Tako je najmanj projektov kot svojo ciljno skupino opredelilo *'otroke, pri katerih je zaradi revščine ali socialne izključenosti ogrožen njihov telesni, duševni/čustveni in socialni razvoj'*, *'delavce migrante in njihove družinske člane'* in *'osipnike'*. Težave, s katerimi se soočajo te ciljne skupine, so bile torej v EL 2010 nezadostno obravnavane. Drugi problem, ki se dotika ciljnih skupin, pa se ne nanaša na doslednost izvajanja projektov, ampak na samo logiko oblikovanja EL 2010. To je bilo v svoji zasnovi usmerjeno v ozaveščanje javnosti o problemih revščine in socialne izključenosti, na seznanjanje ciljnih skupin z možnostmi, ki jih le te imajo za izboljšanje lastnega socio-ekonomskega in družbenega položaja, ter v promoviranje vrednot prostovoljstva in solidarnosti. Tej zasnovi EL 2010 in doseganju teh ciljev so se prilagodili tudi cilji posamičnih projektov, ki so torej nemalokrat ostali na ravni ozaveščanja in so bili le v manjši meri usmerjeni k proaktivnemu spreminjanju položaja ranljivih ciljnih skupin, *'delu na terenu'*, spreminjanju sistemskih pogojev, ki povzročajo revščino, in v spremembe zakonodajnega okvira ter javnih politik, ki bi lahko tako bolj

primerno in uspešneje naslavljalje probleme revščine in socialne izključenosti v prihodnosti.

Druga raven evalvacije (spletna anketa) je pokazala, da so bili anketiranci razmeroma dobro seznanjeni z EL 2010, in da se je seznanjenost v časovni perspektivi povečevala, iz česar lahko sklepamo, da so imele medijska kampanja in druge aktivnosti znotraj EL 2010 pozitivne učinke na prepoznavnost EL 2010. Vseeno je potrebno še enkrat opozoriti, da so bili anketiranci povabljeni k sodelovanju v anketi po t. i. metodi snežne kepe, naključni anketiranci pa so anketo lahko našli na spletnih straneh IRSSV, MDDSZ in CNVOS iz česar je moč sklepati, da gre za strokovno ali (vsaj) zainteresirano javnost, ki je bolj seznanjena z EL 2010 od splošne javnosti. Rezultati kažejo tudi, da bi se anketiranci v večji meri udeleževali aktivnosti in dogodkov EL 2010, v kolikor bi zanje vedeli. Sklepamo lahko torej, da je bila promocija EL 2010 pomanjkljiva – če bi bila medijska kampanja močnejša, bi EL 2010 imelo večje učinke. Spletna anketa je pokazala tudi, da so bile predstave anketirancev o tem, kaj naj bi EL 2010 doseglo, višje in bolj ambiciozne od v EL 2010 opredeljenih ciljev, kar je v skladu z našimi ugotovitvami iz prve ravni analize in kritičnim odnosom ambasadorjev.

Vzporedno s tem lahko razumemo tudi razmeroma kritičen odnos ambasadorjev do EL 2010. Ta se v največji meri kaže v kritiki ciljev EL 2010, ki bi se morali (po njihovem mnenju) manj osredotočati na ozaveščanje in bolj na konkretne aktivnosti na terenu in spreminjanje sistemskih pogojev, ki povzročajo revščino in socialno izključenost. Poleg tega kritičnost ambasadorjev izhaja tudi iz njihovih pričakovanj do EL 2010, ki so ga (večinoma) razumeli kot aktivno sodelovanje pri izboljševanju socio-ekonomskega položaja v EL 2010 opredeljenih ciljnih skupin in ne kot promocijsko delovanje, po drugi strani pa iz pomanjkanja organizacijskih smernic za njihove aktivnosti in nejasno opredeljenih vlog.

Zaključimo torej lahko, da so bili izbrani projekti opravljeni dobro, in da so dosegli ciljne skupine in lastne cilje, kot tudi (posledično) cilje EL 2010. Izpostaviti je treba, da so pričakovanja deležnikov od evropskih let visoka, vendar pa je, tudi spričo razmeroma neambicioznih splošnih ciljev EL 2010, težko pričakovati, da bi se, kot se je slikovito izrazila ena od ambasadork EL 2010, zgodil t. i. 'veliki pok', ki bi spremenil družbeno-ekonomski sistem in pogoje, ki povzročajo revščino in socialno izključenost. Morda je

zato tudi razumljivo, da je bilo EL 2010 usmerjeno predvsem v cilje ozaveščanja, seznanjanja in promocije solidarnosti in prostovoljstva in ne v zmanjševanje ali odpravo revščine in socialne izključenosti. Tako zastavljeni cilji pa sicer lahko vplivajo na izboljšanje položaja ranljivih skupin, a le posredno.

6. LITERATURA IN VIRI

Čačinovič Vogrinčič, G. (2011): Intervju z avtorico (neobjavljeno). Ljubljana, 21. 1. 2011.

Čordič, Z. (2011): Intervju z avtorjem (neobjavljeno). Ljubljana, 20. 1. 2011.

Evropski parlament in Svet. 2008. Sklep št. 1098/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o evropskem letu boja proti revščini in socialni izključenosti (2010). Uradni list Evropske unije, L 298/20. Dostopno prek: http://www.ccp.si/files/Sklep_st_1089_2008_ES.pdf (12. 9. 2010).

Ferligoj, A. (1989): Razvrščanje v skupine. Teorija in uporaba v družboslovju. Metodološki zvezki, št. 4. Ljubljana: Raziskovalni inštitut, Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Dostopno na http://dk.fdv.uni-lj.si/metodoloskizvezki/Pdfs/Mz_4Ferligoj.pdf, 22. 2. 2011.

MDDSZ (2009): Nacionalni program aktivnosti in prednostnih nalog Republike Slovenije Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010 – Predlog. Dostopno prek: www.mddsz.gov.si/.../29102009_national_Programme_SI_si.pdf (15. 7. 2010).

Osredkar A. (2011): intervju z avtorjem (neobjavljeno). Ljubljana, 24. 1. 2011.

Pašić Bišić, F., Prah, N. in Friškovec, R. (2011): Skupinski intervju z avtorji (neobjavljeno). Ljubljana, 12. 1. 2011.

Program Development and Evaluation – University of Wisconsin. Dostopno prek: <http://www.uwex.edu/ces/pdande/> (1. 2. 2006).

Stufflebeam, D. L. in Shinkfield A. J. (2007): Evaluation Theory, Models and Application. San Francisco: Thousand Oaks.

RAZPISNE VLOGE IN KONČNA POROČILA IZVAJALCEV AKTIVNOSTI EL 2010
(financiranih s strani MDDSZ):

- Društvo ALTRA odbor za novosti na področju duševnega zdravja s projektom »TO SE LAHKO ZGODI TUDI VAM!«,
- Center društvo za avtizem s projektom Posamezniki z avtizmom v Sloveniji – na poti v ali iz revščine in socialne izključenosti?,
- ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje s projektom »DOBIM-DOBIM«;
- Javni sklad RS za kulturne dejavnosti - Območna izpostava Ljubljana s projektom Literarni natečaj na temo: Leto 2010 – Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti),
- ZAVOD RADIO ŠTUDENT s projektom Romski informacijski center 2010 – podpora Radia Študent pri vzpostavitvi in začetku delovanja,
- Zadruga za razvoj podeželja Pomelaj s projektom Podeželje - moja priložnost,
- ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje s projektom »Z IGRO NAD STIGMO«),
- Univerza v Ljubljani; Fakulteta za socialno delo s 4. kongresom socialnega dela z naslovom Od revščine in socialne izključenosti k socialni pravičnosti, enakosti in solidarnosti),
- Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice s projektom Razvoj projekta Univerze pod zvezdami po socialno-pedagoškem modelu H. S. Kofoeda - izobraževalne in ustvarjalne dejavnosti za socialno izključene.